

MIRADOR

SEMANARI DE LITERATURA, ART I POLITICA

Preu: 20 cènts. - Pelai, 62. Telèf. 15300. - Subscripció: 2'50 ptes. trimestre

Balanç de l'Any

De l'any 1929, l'any de l'Exposició, els barcelonins i tots els catalans ens en recordem tota la vida. Ens servirà de punt de partida per als càlculs cronològics de mitja vida. Dintre vint anys, quan intentarem precisar la data d'un fet d'interès públic o privat sobre el qual hi hagi un dubte de tres o quatre anys de marge, el record de l'Exposició ens situarà. Els oblidats recordaran l'any en què es varen casar —data que pot ésser fàcilment oblidada, com ho demostra el fet que calgui mirar la inscripció de l'anell per estar-ne segur— i altres fastos de família gràcies a l'Exposició i a certs detalls, com els comentaris que la font màgica suggeria als nostres pares i invitats, comentaris que adquiriran en la memòria de cadascú un relleu especial i serviràn per a precisar dates alegres o luctuoses de la història de les famílies.

Quant a la vida pública, passarà el mateix que amb la data de l'altra Exposició. Clourà un període i n'obrirà un altre, i això classificarà els nostres records i posarà una mica d'ordre a la nostra memòria.

Quina penjairella de noms portarà el record de l'Exposició de 1929? Val més no profetitzar perquè la profecia és un art jueu que especula a un termini massa llarg.

La glòria d'En Rius i Tauler, i ja ho hem dit altres vegades, la varen aixecar a pòls els seus contradicctors i adversaris, d'alguns dels quals només es recorda la campanya que varen fer contra l'Exposició. Sense aquestes campanyes, el gran alcalde de les patilles potser només s'hauria guanyat un títol més o menys fantàstic i el desagraïment etern, començant pel dels seus contemporanis.

Sembla no obstant que pot avançar-se que els noms dels principals artistes que han contribuït a l'èxit de l'Exposició: Marian Rubio Bellver, Miquel Utrillo, Nogues, Raventos, Florença, Puig i Boada, Paüera, Mayol, Rubio i Tuduri, el jardiner Francesc Forestier i altres seran recordats pel públic selecte. I entre aquests noms, el de Carles Buñigas, autor dels jocs d'aigua i llum tindrà una popularitat que el sobreviurà.

El període internacional de l'Exposició, període que està a punt d'acabar, ha estat un èxit. I sort n'hem tingut tots. Ha permès als seus organitzadors apuntar-se un triomf i ha ofert al públic l'oportunitat de la col·laboració a una obra d'interès indiscutible. I la vitalitat de Barcelona ha fet la resta, o sigui el miracle, que no és pas poca cosa. Sense l'Exposició ens hauríem passat un any més cavil·lant. L'Exposició ens ha obligat a endreçar la ciutat, i no es pot negar, Barcelo a fa bonic. Tothom ho diu.

Sense el títol d'internacional, l'Exposició continuaria durant mig any. Entretant hi haurà temps d'examinar els problemes de la post-exposició, i entre ells el més espectacular i popular de tots, el de la conversió dels terrenys de l'Exposició en un gran parc conservant el que pugui conservar-se sense fer nosa ni mal d'ulls.

L'Exposició ha estat un gran anunci per a la ciutat que ens haurà servit per a esborrar el record d'un passat recent bastant catastròfic. Aquest és el primer negoci clar que ens ha proporcionat aquest certamen. L'afortunadament no hi ha la crisi de treball que podia fer de róssec a tant d'entorn. Diverses causes, i entre elles la baixa de valors i d'altres coses que els valors representen, i potser també l'èxit de l'Exposició, poden haver determinat l'activitat que dona treball al ram de construcció.

En els altres sectors de la nostra vida, no cal que rumiïem: no ha passat res més.

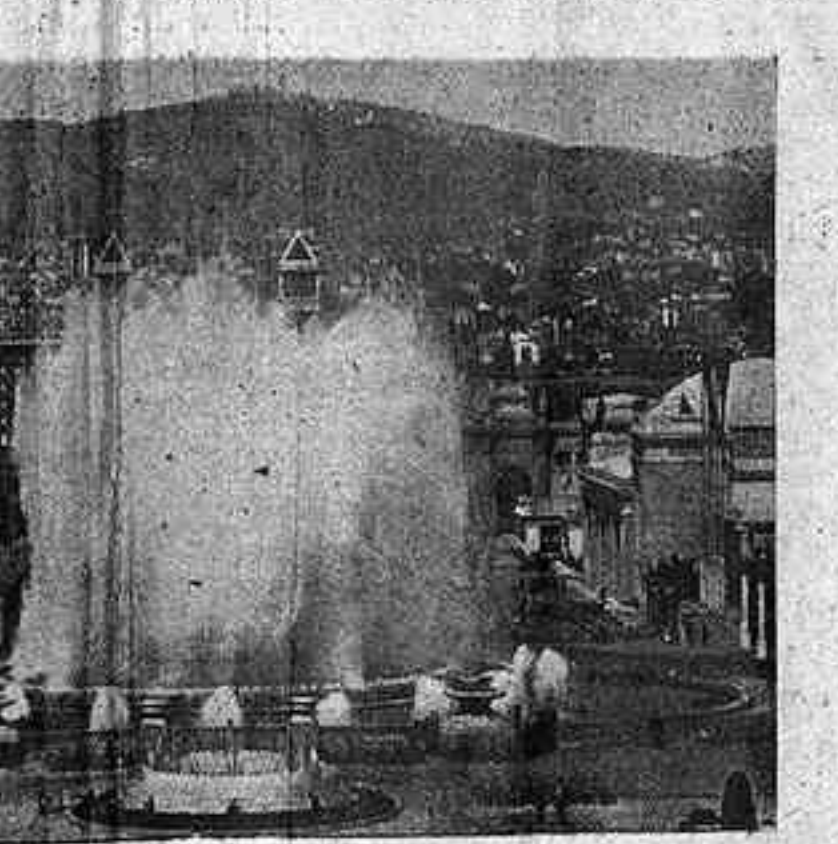
El món no guardarà un mal record de l'any 1929. No ha estat un any modèlic, però tampoc pot dir-se que hagi estat un mal any. En realitat s'han disparat més trets durant l'any 1929 que durant 1928. Però l'any 1929 sense cap guerra i en aquest punt l'any 28 no va ésser tan afortunat.

S'han apagat les últimes espurnes de la guerra civil mexicana. El president interí Portes Gil ha aplanat el camí del seu successor.

A Nicaragua ha estat liquidada la guerra civil, però no ha estat liquidada l'ocupació nord-americana, afer que encara no hi ha prou principis morals per a resoldre'l.

Rússia i Xina s'han fet uns quants mesos de guerra sense declarar-se la guerra. Els privilegis de Rússia al ferrocarril oriental xinès li permetien fer propaganda comunista. Això va decidir el govern xinès a empresonar els funcionaris russos del ferrocarril. Els Soviets, tement que es tractava de pendre'ls el ferrocarril que uneix Rússia a Vladivostok, varen contestar mobilitzant i atacant el territori xinès. Afortunadament, tot això, i àdhuc la guerra, va fer-se de la manera més asiàtica possible i gràcies a múltiples pressions que recordaven a russos i xinesos que hi ha un pacte Kellogg que posa la guerra fora de la llei, ni els uns ni els altres varen arribar a la declaració de guerra. Això no ha impedit fer la guerra, però n'ha disminuït les proporcions i ha facilitat la conclusió d'un armistici que anirà seguit de negociacions que han de liquidar totes les divergències entre Xina i els Soviets.

Les eleccions angleses han estat l'afer electoral més important de l'any. Aquestes eleccions varen donar al partit laborista el triomf, però no la majoria parlamentària. Malgrat, tot el Govern se sosté. Els actes més importants que es deuen a la iniciativa laborista són la conclusió d'un tractat amb Egipte que, tot reforçant la independència d'aquest país, va obligar el govern dictatorial que va signar-lo a convocar eleccions per tal que un Parlament normal pogués ratificar l'acord. Aquestes eleccions han liquidat la dictadura del senyor Mahmud. L'altre afer d'iniciativa laborista és la gestió empresa per Mac Donald prop del Go-

El millor record de l'Exposició: la font màgica

vern dels Estats Units per a la conclusió d'un altre acord naval que completi el de Washington. Aquestes negociacions han motivat la convocatòria de la Conferència que ha de reunir-se aquest mes a Londres. En aquesta Conferència, més que de reduir els armaments marítims, ha de tractar-se de fixar-los i limitar-los.

La liquidació de la guerra ha fet grans progressos durant aquest any. Una conferència internacional d'experts financers va adoptar un pla que porta el nom de Mister Owen Young, el representant dels Estats Units en aquesta reunió. Aquest pla Young ha de substituir el pla Dawes que ha funcionat fins ara, ha reduït el deute alemany i ha comercialitzat aquest deute. Els ministres plenipotenciàries dels països interessats s'han reunit a La Haia per a estudiar la manera d'aplicar el pla Young. A La Haia es va passar el perill que fos destruïda l'obra dels experts perquè el ministre anglès de Finances, Mr. Snowden, va exigir per al seu país uns quants milions més de lliures, exigència que fou coberta amb els sacrificis dels altres països. De La Haia va sortir-ne l'acord de avançar l'evacuació de la segona zona de Renània, evacuació que és ja un fet. Ara ha d'haver-hi una altra reunió a La Haia que decidirà certs detalls relatius a l'aplicació del pla Young.

Durant aquest any s'ha parlat de pau com cada any i de consolidar l'obra de la pau. Briand va suggerir que fos estudiada la possibilitat de constituir una Federació europea, una mena d'Estats Units d'Europa, però sense emprar aquest nom, que donés al nostre continent una mica més d'èxit de col·laboració i solidaritat. Els països membres de la Societat de Nacions han estat invitats a fer les observacions que aquesta idea els suggereixi.

L'any 1929 se n'ha emportat dos homes eminents: Clemenceau, el Pare de la Victòria, i Stresemann, el principal organitzador de la pau que han tingut els alemanys. L'any 1930 comença amb la segona Conferència de La Haia i amb la Conferència naval, programa molt ambiciós.

Els Dijous — Blancs

Una bona conferència

Hi ha escriptors que tenen carrera, altres que no en tenen cap i altres que la van deixar a mig camí. Dels primers, n'hi ha que l'exerceixen, amb ella es guanyen la vida i tenen la literatura com un avolot d'Ingrès.

D'entre aquests darrers hi ha hagut i hi ha, en tot temps i a tot arreu, els metges. Alguns, han deixat per complet la medicina en benefici — però no sempre en benefici — de les lletres. D'altres han simultanejat les dues ocupacions — tampoc sempre en benefici de les lletres. — Tenim entès, per exemple, que Georges Duhamel i Arthur Schnitzler reparteixen les seves hores entre ambdues activitats.

Entre nosaltres també trobem exemples de metges dedicats a cultivar altres activitats que les mèdiques. Podríem citar dos morts ben morts, Giné i Parlagàs i Letamendi. En podríem citar molts que encara viuen, exerceixen i escriuen i que es deixaran discutir un diagnòstic, però no la literatura que serveixen als clients i al públic en general. Sol passar així en tots els casos de «violins d'Ingrès».

No fa gaire, un metge que sent altres neguits que vessen del camp de la medicina, el Dr. Leandre Cervera, ha donat una conferència. Les vies de la popularitat en literatura, que ha promogut una polèmica en la qual no han intervingut gaires persones.

Encara que només coneixem la ressenya periodística d'aquella conferència, no ens sembla una interpretació aventurada dir que, en opinió del conferenciant, no cal que l'escriptor sapiga d'escriure. No dubtem gens que una opinió així defensada amb tota valentia, ha d'ésser una de les vies de la popularitat, ja que la propaganda de la facilitat sempre recollirà més adeptes que no pas la predicció de l'esforç. Que la polèmica tot just iniciada s'escampi una mica, i ja veuríem amb quin delit se sumarien a una opinió tan còmoda tots els que tenen motius personals per sumar-s'hi.

El conferenciant creu que «el literat d'avui està obsessional per la sintaxi i l'ortografia, això és, esmerça les principals energies a polir un instrument d'expressió». Perdona, però el literat de més els temps, l'artista de qualsevol art de tots els temps, s'ha preocupat del seu instrument d'expressió.

A més a més, tots els indicis recollits al llarg del moli de temps que fa que existeixi això de la literatura, depanten a creure que la correcció formal no ha estat cap obstacle ni pel que fa a la qualitat intrínseca de l'obra ni quant a la seva popularitat.

Ah! i sobre això de la popularitat, cregui que més val no ficar-s'hi. No fa gaire llegírem en un assaig, tots els punts del qual subscriuim: «un poeta com Callimac, amb sis cents lectors en tot Europa, és més cèlebre i més segur de perdurar que aquest contemporani, els llibres del qual es tiren a cent mil exemplars».

Els ingredients de la popularitat són tan poc analitzables tot sovint, que no se'n pot concloure res, ni en pro ni en contra, que faci referència a la valua de l'obra. De vegades, les obres frívoles s'han salvat del naufragi que ha engolit les obres serioses, i al cap d'un temps, aquelles deixen d'ésser frívoles en certa manera. Citar el Decameró de Boccaccio ens establirà d'ampliar aquest punt. Ja ho veu, una obra tan immorale.

I, ara que parlem de moral, si creu, com es despren de la conferència, que les obres que tenen una valua literària, però no la tenen moral, cal deixar-les de banda perquè no emmetzin, i que era aquell interès a veure traduïts íntegrament al català Catul, Marcial, Aristòfanes, etc., etc., autors que la F. B. M. ens serveix retallats?

MIRADOR INDISCRET

El respecte als textos

No sostenim la pretensió que el text de MIRADOR sigui absolutament net d'incorreccions, però, fet i fet, en l'article d'En Pla que publicàvem la setmana passada n'aparegueren tantes, que devem una explicació als nostres lectors, per bé que potser sigui innecessària a molts d'ells.

Els tractes entre Josep Pla i MIRADOR foren a base de la condició: o publicar l'article sense modificacions, addicions ni supressions, o no publicar-lo de cap manera.

Havent decidit de publicar-lo, respectàrem escrupolosament no sols el pensament de l'autor, sinó també la mateixa expressió d'aquest pensament.

Per aquesta raó el transcrivírem amb una exactitud gairebé paleogràfica, com si es tractés, per exemple, d'un document de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

En efecte, esmenar la sintaxi de l'article esmentat portava el perill de veure'ns acusats per Josep Pla de tergiversació.

Els inconvenients de no fer presentacions

Un vespre de la passada setmana, a la nostra redacció.

Pompeu Fabra sosté una llarga conversa filològica amb Rosend Llates i Just Cabot. A prop, Feliu Elias, Alfred Sisquella i Joan Cortès parlen de pintura.

El pintor Sisquella, a orelles del qual arriben trossos de la conversa de l'altre grup, pregunta en veu baixa i amb tota la bona fe del món:

— Qui és aquest que fa el Pompeu Fabra?

El felicitem pel seu bon ull.

Completament britànic

Un redactor de Las Noticias, «La Condesa de la Merced», que és un senyor que no té res d'aristòcrata, ni tampoc d'elegant, i això no és cap mal, estimulat pel banquet dedicat al director senyor León, va suggerir que també podrien fer-lo objecte d'un homenatge semblant. Va insinuar que aquest honor serviria de propaganda al sipliment que ell confecciona.

El propietari del periòdic, el senyor Rafael Roldós, amb aquell humorisme britànic que li ha encomanat la pipa, va respondre-li que precisament ara s'acosta el maig, època propícia per anar a fer una costellada sota els pins i en plena intimitat.

Equívoc esvait

El nostre redactor que la setmana passada que escrivi la noteta d'aquesta secció: Els que tenen fogots, patí una confusió lamentable, entre els senyors Lluís Tintoré i Mercadé i Emili Tintorer i Vilaseca.

Es aquest darrer el crític teatral de Las Noticias, autor de les Paradojas d'aquest mateix diari sota el pseudònim de Max, i que ha adoptat el sistema de pelar-se de fred en benefici de la salut.

El dimoni pertot arreu

«Agradable i elegant BESO DE AMOR. La crema de bellesa que s'imposa».

Així diu un anunci en un col·lega. La cosa no tindria res d'extraordinari si no fos que aquest anunci l'insereix... Catalunya Social!

La corrupció ho envaeix tot. En Rucabado, si anés vestit en caràcter per a fer-ho, s'estripiria les vestidures. El dimoni es fica pertot arreu.

Un petit detall

Quan el guanyador del Premi Crexells es presentà al Banc i presentà el xec en la finestra corresponent, es trobà amb la desagradable i inesperada sorpresa que no l'hi podien fer efectiu. I això que el xec portava el doble de les signatures que calien.

— Digui al primer dels firmants que vingui — féu l'empleat.

En saber-ho un dels firmants, el de geni més viu, no trobant cap motiu a la negativa de l'empleat, es disposava a anar al Banc i armar-hi el gran escàndol.

I doncs, què havia passat? Tot parlant-ne, s'arribà a trobar l'explicació versemblant, que resultà la real.

Havia estat negligit un petit detall. El metàl·lic del compte corrent no arribava a la quantia del xec. La major part del fons del Premi era dipositada en valors, i ningú no havia pensat a donar al Banc l'ordre de vendre paper per tal de disposar de l'efectiu suficient.

Els quatre individus de la Comissió gestora del Premi no es veïeren processats, com algú humorísticament preveia.

Misteris

Els sobrealistes estan a punt de publicar un altre manifest groc. Hi haurà articles de Lluís Montanya, Sebastià Gasch i Guillem Díaz -Plaia. Tema escollit: el Premi Crexells.

El bonic del cas és que els autors del manifest portaven la cosa amb un gran secret i, pam ençà pam ella, ha resultat que totom n'estava una mica assabentat.

— Però com s'entén! — exclamava En Montanya —. Si nosaltres no ho hem dit a ningú...

— Sí, bé, però... I el subconscient, què?

El transeünt opina

L'altre dia parlàvem del manifest que el senyor Soler de las Casas (que al Diluvio s'afegia, quan hi col·laborava, «Pitarra Hijo») ha adreçat a tothom en general i als barcelonins en particular demanant que treguin l'urinari (ell en diu socorra) posat sota el conegut monument del Pla de la Canadès, sense consideració a la personalitat de Frederic Soler.

Un dels pocs ciutadans que s'ha llegit el manifest, opinava, sense cap respecte a la memòria de l'arquitecte Falqués, autor d'aquell deliri de pedra picada:

— Hi guanyaríem que traguessin el monument i hi deixessin l'urinari.

Efectivament, no sabem què és més digne d'En Pitarra, si el monument que té dedicat o no tenir-ne cap.

Ampliant l'opinió del transeünt, i, al nostre modest entendre, millorant-la, creiem que en parlar de treure'l s'ha de sobreentendre que cal substituir-lo per un altre que no sigui tan grotesc.

Els grans films

Davant la notícia que es vol procedir a l'adaptació cinematogràfica d'El Capital de Karl Marx, s'assegura en els centres ben informats que Ramon Rucabado ha començat ja la d'El Criteri de Balmes.

Un miracle al Goya

El dia de Nadal al Teatre Goya van fer una receptació de més de mil pessetes, o sigui una quantitat gairebé astronòmica comparada amb les recettes habituals del teatre de la senyora Elena Jordi.

Aquesta no se'n sabia avenir.

— Però, què ha passat? Que s'han locat, aquesta gent?

Després, en veure la liquidació, va cridar al metge de la casa.

— Senyor metge — li va dir —, prengui'm el pols. No puc acabar de creure-ho. Em penso que els ulls em fan pampallugues.

Convalescència

En Rovira i Virgili trobà no fa gaire—diuen— un amic seu que s'interessa per les seves coses.

— I doncs, com va La Nau? — fa l'amic —. M'havien dit que estava malament.

— Ja millora, amic. La prova és que ja torna a sortir de nits.

Els grans raids

En Joan Estelrich se'n va un dia d'aquests cap a Nova York. Pensa estar-s'hi a la vora d'un mes.

El que ningú no ha pogut aclarir és el motiu del viatge. Quan l'Estelrich fa un somri.

Naturalment, hom tics més descabellats versió que té més mans del director tracte amb la Pa sonor.

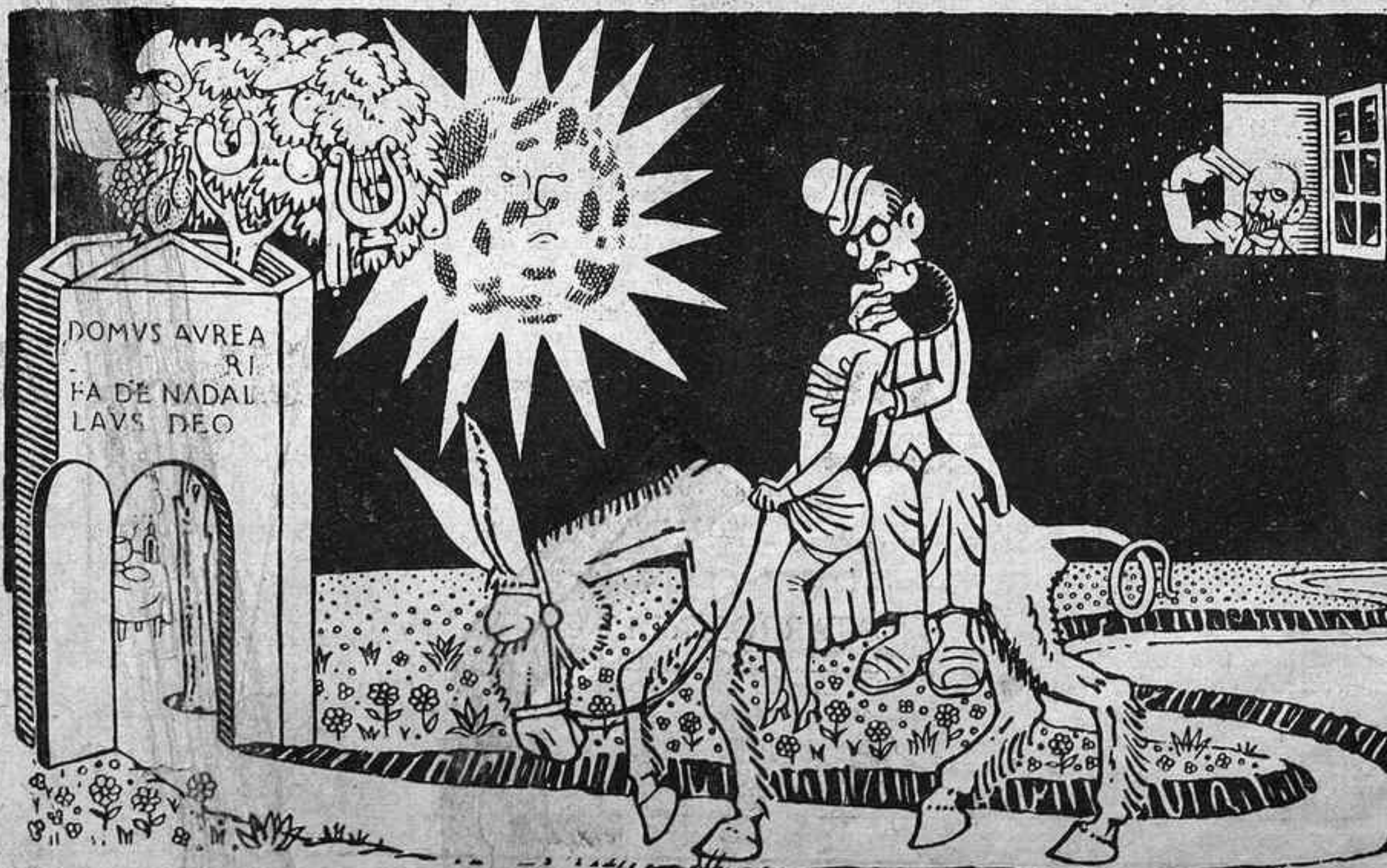
Innocentades

— Es estrany q hi com hi ha En innocentada.

— Ja n'han fet.

— Com s'entén?

— Sí, home. E ric Borràs.

Al·legoria de l'any vell i l'any nou barcelonins, per Apa

Francesc Pujols i el monument de Colom

Ara que el monument de Colom està mig de moda, per un lleó del citat monument que s'hi a l'escenari del Goya molt ben es-tilitat recordem que un dia Francesc Pu-jols en companyia d'uns quants amics dis-cutien sobre el valor, la importància i el mèrit d'aquella gran obra artística que ho-nora els barcelonins de l'altra Exposició.

Els parers anaven molt en desacord i En Pujols, després d'un gran silenci, va dir: — Aquest monument arribarà a la im-mortalitat si no li passa alguna desgràcia.

Ampliació de servei

Tot parlant de la revista del Goya que porta un títol tan tramviari i tan barceloní: — Què, què tal va el 20? Sembla que s'aguantava bé al cartell del Goya.

— Oh, i de més a més aguantava el Goya, és a dir l'empresa.

— Així, si hi ha prou públic, serà qües-tió d'afegir-li el remolc.

Síntoma alarmant

Sembla que la versió teatral del Josep-et de Sant Celoni que s'ha estrenat a l'Espa-nyol no ha despertat pas uns entusiasmes exagerats. L'altre dia — tercera representa-ció — En Russinyol era al quarto d'En Sant-pere. Al cap d'una estona, com si s'ho ha-guessin dit, començaren d'arribar a l'escenari l'Amichatis, En Roure, l'Oliva, és a dir, els autors de la casa.

— Ara sí que veig que la cosa ha anat malament — va dir En Russinyol. — Aquests ja vénen a heretar...

En Bernat ha badat

L'estrena d'En Josep-et de Sant Celoni ha donat motiu, a més a més, que En Rus-sinyol pogués dir un bon acudit.

— No comprenc — va dir — com En Ber-nat i Duran no s'ha adonat que aquesta obra era un plagi.

— Un plagi? De què?

— Sí, home... De la novel·la del mateix nom...

— És que, ja l'hi explicaré, a En Bernat i Duran, els èxits fàcils no el tempten.

Tres Joseps Carners

Hi havia En Josep Carner. Després sortí En Josep Carner i Ribalta. Ara es comen-ça a veure per les revistes de barriada uns versos de Josep Carner i Garriga. Caldria que Josep Carner comenci a pendre precau-cions. Hom diu si d'ara endavant signarà Josep Carner i Gasoliba. Ei, amb permís del bastoner.

RAMON BES & C.^a

Mquinaria, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i utilitatge per les Arts Gràfiques

Agullers, 1, i Via Laietana, 4. BARCELONA

Telèfon 15524 - Apartat 896 Direcció telefònica: DANIBES

Contra todos los dolores no hay remedio de acción tan rápida como las tabletas de

CAFIASPIRINA

Sus efectos son también insupe-rables en las neuralgias, dolores de muelas, de oídos y de las sienes, así como también en los que acompañan a las molestias periódicas de las señoras.

Aumenta el bienestar, des-peja el cerebro y no ataca el corazón ni los riñones.

Desconfiad de las tabletas sueltas.

Aigua mineral natural

Català

stiva

er a taula

Barcelona ha celebrat amb l'entusiasme digne del cas, el 1920 aniversari del naixement de Jesús de Nazaret. Sant Josep, que era un baró exemplar, però home de poca imaginació, no devia sospitar mai que aquell fet aparentment tan senzill tingués una ressonància tan extraordinària i que, un grapat de centúries més tard, els ciutadans de les tres quartes parts del món es fessin un tip de beure xampany i de menjar ostres a la memòria d'aquella remarcable efemèride. Per la nostra part, podem dir que a Barcelona les misses del gall s'han celebrat au grand complet, que les sales dels altres espectacles s'han vist igualment plenes, que els restaurants, els cabarets i els mercats han estat insuficients per contenir la gentada que s'hi abocava. El Noticiero ha parlat d'un milió de perso-nes passejant-se pels carrers, i encara que la xifra sembli singularment exagerada, ens guardarem prou de posar-la en quarantena, perquè nosaltres tenim fe en el Ciero.

«La nit de Nadal és nit d'alegria.» En-guany, potser més que en els anys ante-riors, la nostra gent ha tingut interès a no desmentir el punt de vista de la cançó po-pular. Potser seria arriscat voler treure d'a-quest fet conseqüències tendencioses, com, per exemple, un revifament de fe cristiana, o atribuir-ho a l'eficàcia de la saludable campanya que realitza El Mall. No; no creiem que els propietaris del Suis, del Col-on, de l'Excelsior o de la Maison Dorée, tinguin d'agrair res al senyor Josep Maria Junoy i als seus amics. El xampany que s'ha destapat, hom se l'ha begut ingenua-ment, sense cap mena d'intenció apostòli-ca. La gent s'ha gastat en coses superflues tants o més diners que els anys an-teriors, per demostrar una vegada més que estem passant una època de gran crisi i que no hi ha un pa a la post.

El company de la columna de l'esquerra, volem dir el senyor Sagarra, escrivia en l'últim de la columna passada el seu enteniment pel senyor que, en mig de la gran orgia nadalenca, comprava un conill, un trist conill, que seria el protagonista de tota la seva disbauxa, en dia tan senyalat. Dones bé: nosaltres l'hem vist aquest se-nyor del conill. L'aparició va tenir lloc al mercat de la Boqueria. Era un home alt, prim, amb un bigoti trist d'oficinista sense ambicions. Portava el conill sota el braç amb un aire tan desmenjat, amb una man-ca tan absoluta de sentit de la propietat, que, per un moment, arribàveu a dubtar si era el senyor el que havia comprat el conill, o el conill el que havia comprat al senyor.

Era un espectacle tan descoratjador, que potser seria qüestió d'organitzar algun fes-tival a benefici dels senyors que la nit de Nadal compren un conill.

Pel carrer Nou, venint del Paral·lel, pas-saven una colla d'homes, amb esparidenyes, una botella a l'esquena i cantant d'una manera desaforada:

Esta noche es Nochebuena y mañana es Navidad. Dame la bota del vino que me voy a emborrachar.

No sabem si eren els periodistes que han vingut a peu, des de Salamanca, per veure l'Exposició. És igual. Una estona després vàrem trobar a la Rambla una altra colla de gent que cantava. I després una altra, i una altra...

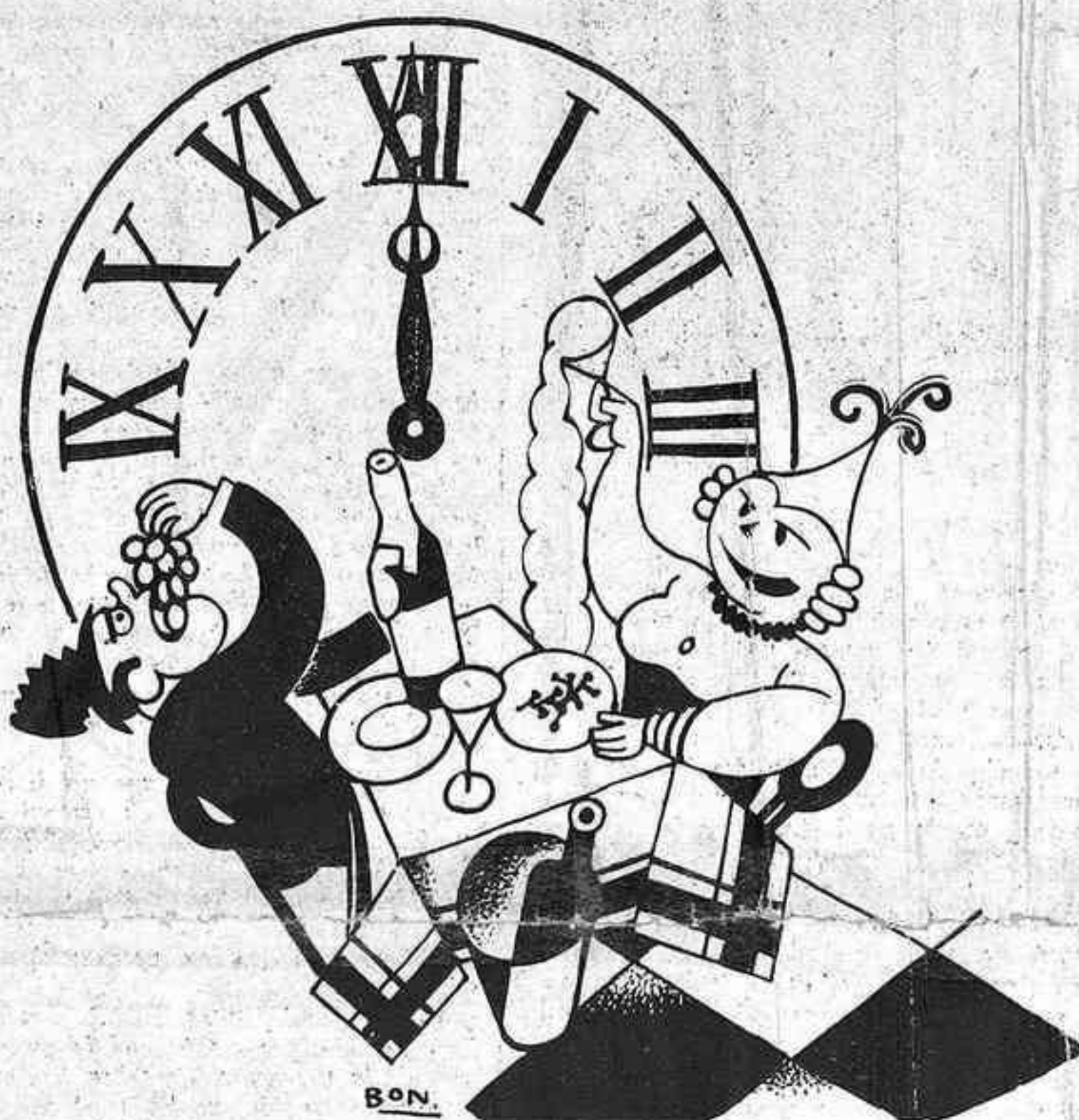
Arriba un moment, la nit de Nadal o la de Cap d'any, que tothom canta una mica. Quan aquest moment us arriba, vol dir que el més prudent és que us en aneu al llit.

La missa del gall té aquest encís especial d'ésser l'única missa de l'any que es cele-bra a la nit. El clergat i els fidels tenen l'a-gradable sensació que fan una mica la bom-be. Però hi ha misses del gall i misses del gall. Per exemple, la que diuen els frares de Montserrat agafa una solemnitat en-luarnadora. El cor canta una música molt important i l'abat i els altres reverends del conjunt evolucionen amb una pompa i una majestat impressionants. Tot plegat us fa pensar amb una representació del Parsifal.

Aquest any la festa s'ha celebrat a Mont-serrat amb la brillantor acostumada. L'a-bat oficiava amb el cerimonial que li cor-respon. Una bona dona, neofita — cal su-posar — en aquestes misses de gran presen-tació, va preguntar al seu marit, tota plena de dubtes:

— Vols dir que ens servirà aquesta mis-sa?

En mig de la unànime tendència a llen-çar-se al carrer i a celebrar la diada sigui com sigui, hi ha un nucli escollit d'esforçats ciutadans que, aquestes nits excepcionals, es queden a casa. Són els noctàmbuls, els bons, els autèntics, els noctàmbuls de debò; els que cada nit tanquen la Rambla, els que llegeixen La Publi i El Diluvio, encara

regalants de tinta, abans de ficar-se al llit. El bon noctàmbul, aquestes nits de Nadal i de Cap d'Any no es mou de casa. No pot sofrir l'espectacle atabalador d'una multitud espessa i desentrenada profanant la gràcia finíssima de les hores nocturnes. El bon noc-tàmbul es queda a casa amb l'amarga sensació de l'home que ha abandonat un delicat objecte a les mans dels bàrbars.

Si li demaneu explicacions sobre la seva actitud, el pobre noctàmbul us respon: — Com voleu sortir, si pertot arreu us trobeu amb aquesta gentussa que no sap caminar, ni enraonar, ni beure, ni seure, ni res? Us fan caure la cara de vergonya!

Escena de cabaret. Smokings, senyores en gran soirée, xam-pany, ostres, jazz, xibarrí, atmosfera carrega-da... Un cartell en un lloc visible de l'establiment: Cenas especiales para después de la misa del gallo. Tal com sona.

Les festes de Nadal i de Cap d'Any s'o-bren amb un pròleg dels periodistes fins, els quals escriuen unes tendres reflexions so-bre la significació, la força lírica d'aquestes diades. Després ve la multitud i fa el seu fet. Finalment, els diaris ben informats pu-bliquen el recompte de Nadal.

Hom s'ha menjat tants milers de pollas-tres, tants milers de quilos de torrons, s'ha begut tants milers de litres de vins i de licors, s'han fumats tants milers de cigars... Com es pot veure, el pròleg i l'epíleg d'a-questa festivitat difereixen d'una manera ben palpable. Tots els grams de sentiment i de poesia que han vessat els periodistes inspirats, queden convertits, a l'hora de la veritat, amb unes xifres d'estadística freda i pelada.

Es clar que Nadal és alguna cosa més que una gran fartanera col·lectiva. Però en-

tre la visió que en donen els articulistes lí-rics i la versió que ens ofereixen els repòr-ters afectats per l'estadística, nosaltres tro-bem que aquesta darrera ens proporciona uns elements de judici més aprofitables, fins al punt que podem midar la veritat poètica dels primers, gràcies als resultats aritmètics dels segons.

Tothom s'ha imaginat una vegada o altra l'espectacle bizzar que deu constituir el Nadal a l'Argentina o en qualsevol d'a-quests països on el 25 de desembre s'escau en ple estiu. Hom pensa en la gent que visita els pessebres amb banet de palla i en els establiments de banys que en aques-tes diades es veuen particularment concor-reguts. Fa l'efecte que un final d'any amb calor és un final d'any falsificat, és una broma pesada que ens gasta la Naturalesa.

Els barcelonins han tingut l'ocasió, en-guany, de poder veure amb els seus prop-ius ulls el que és un Nadal amb calor. La

L'APERITIU

Sant Silvestre. — Aquest era un para-de la primera època, que es deia «Sil-vestre, i el varen fer sant com gairebé tots els papes de la primera època. Els únics que s'escaparen de la santedat, en aquells temps nebulosos del catolicisme, són els atacats de tares positivament criminals, que no diuen amb la tiara de l'Apòstol Pere. Perquè, com és sabut, un dels pres-tigis més forts de la religió catòlica, apos-tòlica i romana és haver resistit tots els temporals de dalt i de baix, i la història eclesiàstica cita exemples de papes simo-níacs, assassins, lladres, etc. El famós Dant, príncep dels poetes catòlics, no va dubtar a engegar-ne uns quants a l'infern.

Sant Silvestre era, però, dels bons, no se li retreia vici conegut, i en canvi es contaven d'ell miracles que feien tremolar les pedres. No es coneix, però, un retrat exacte, físic i moral, d'aquest Sant Pare. L'Església fa escaure la seva festa el dia darrer de l'any, i això sol li dona una carta popularitat. Si Sant Silvestre, en lloc d'ésser el dia 31 de desembre, fos el dia 18 d'octubre, per exemple, ben segur que nin-gú no es recordaria d'ell. Ara la seva po-sició astronòmica el compromet, i hom el veu cavalcant heroicament damunt de Ca-pricorni, no per anar a cap dissabte de bruixes, sinó perquè Capricorn és el signe zodiacal que correspon al desembre.

Silvestre es deia aquest nom, potser per la família, potser perquè ell mateix se'l deuria triar, per aficions a la soledat o a la verdor de les selves, o per un cert tem-perament agre o romàntic que li donava un color trencat i una mirada vaga. La imaginació popular se'l representa amb unes gran barbaesses, un nom potent i una figura escardalena, tota tremolant de fred dintre d'una dalmàtica encarcada i res-plendent. Sota la tiara papal, que pesa com un dia sense pa, hi ha la calba de Sant Silvestre. És una calba lluenta, gaire-bé sense pell, i fa pensar en el cap d'aquell ocell del Senegal que es diu marabú, i és l'animal més trist i més capficat de la creació.

Sant Silvestre té un gust de pompa ascè-tica, que en certs moments agafa el to de la intransigència i de la ferocitat. I és curiosíssim que aquest Sant, tan poc con-descendent per la barrià, i tan esgarriofament protocol·lari, a contracor es veu obligat a presidir la nit més embruixada i més turbulenta de l'any.

Nosaltres no som tan afectats a Sant Silvestre com la gent del nord d'Europa. Aquí diem «nit de cap d'any» i prou. Molts barcelonins obliden la testa del papa fa-mós, i ni saben que s'escaigui en tal dia; però la nit de cap d'any aquí tampoc té les proporcions dionisiàques del nord d'Eu-ropa; aquí es mengen dotze grans de raïm, gairebé per compromís, i es va als restau-rants a beure un xampany disgustat per-què la gent no digui. En els cabarets la nit de Sant Silvestre agafa més potència, però en els cabarets la prostitució té uns delicades injeccions internacionals, i alguna vienesa i alguna irlandesa de tem-perament d'oli d'ametlles dolces porten al cos tota la brutalitat ancestral de la nit de Sant Silvestre.

A Alemanya, per exemple, la nit de cap d'any és batejada amb el nom del papa austeríssim. «La Festa de Silvestre» és la festa de les besades més fisiològiques i més sostingudes, dels exercicis de barrets forts aclofats damunt de la neu, amb una solidaritat alcohòlica, i no hi manquen les mitges de seda d'un invertit, ni una bala de revòlver que sap foradar una entranya amb tota precisió. És la nit explosiva de totes les púrries i de tots els barrets de co-pa, amb l'amor i la beguda sota zero.

Tots els que han passat aquesta festa estranya a Berlín o a Hamburg, en tenen el record del somni més agre i més estrident de la vida. I això no hi ha raó humana que ho expliqui; el fet de començar un any i d'acabar-ne un altre no és una causa prou forta perquè el cor es converteixi en una bota de gin, perquè el cervell visqui unes hores de xaranga desguittada i les dents tinguin totes les tonalitats d'un prostíbul.

Davant d'aquestes nits nòrdiques no ens resta altre remei que pensar en el destí tràgic de Sant Silvestre. Quan al punt de les dotze de la nit, el gall més malcarat de la terra es desperta per engegar a tres temps el seu renece solemne, la tiara i les barbaesses de Sant Silvestre omplen el cel de llur presència. Els ossos del papa glò-riós, fosforescent per la força de la diada, són una constel·lació més, o, si voleu, un gran anunci lluminós. I després... l'alcohol es queda de tot.

L'endemà la boira és més d'oli mineral, i el cor és petit, indecis i trèmul com l'any que comença...

JOSEP MARIA DE SAGARRA

Barator de literatura i de documentació

Fa pocs dies, el suplement il·lustrat de La Vanguardia publicava una fotografia del «Discovery II», sortint de Londres cap al Pol Sud, «al pasar bajo el puente de Brid-ge».

Naturalment, el redactor culpable, que deu usar tinta «ink» o màquina «Type-writer» per escriure els títols, ignora que bridge és la paraula anglesa que tradueix exactament pont. Però aneu amb aquests prosaïsmes a un home capaç de posar aquesta llegenda a una fotografia publicada pel mateix diari pocs dies abans:

«Un delicioso valle del Tirol (Austria), cuyas altas montañas no dejan nunca de vestir en sus cumbres los arniños eternos, decorado por el gélido manto de la nieve.»

Joies i relotjes L. Roca Rambla del Centre 33. Passatge Lacaia, 2.

CARPETES DE COCO BELGUES Josep Lledó Mas, Fabricant I CATIFES DE TOTES MENES Avinyó, 60 - Petritxol, 15

TOS BRONQUITIS, CATARROS, ASMA, etc. La verdadera medicación balsámica la encontrará con el uso de las PASTILLAS MORELLO

JOGUINES

Les festes de Nadal, Cap d'any i Reis tenen la virtut de submergir-nos durant quinze dies en un infantilisme que és un gran sedant. Després de les fires dels pebrers i de l'apoteosi dels mercats de la fira fantàstica de les joguines. Gràcies a aquestes fires, des de Santa Llúcia als Reis els carrers de Barcelona ens ofereixen cada vespre un espectacle que cap altre període de l'any no arriba a igualar. Hi ha més gent i més llum pels carrers i l'imponderable d'una il·lusió col·lectiva que s'ho emporta tot.

I aquesta il·lusió creix i és cada any més exigent entre els infants i els grans. Amb la guerra va acabar el període que donava un valor extraordinari a una peça de cinc cèntims i que veia la pesseta com unastre resplendent. Ja no hi ha res que valgui cinc cèntims, ni els llonguets. Cinc cèntims serveixen només com a moneda, divisionària. Trenta anys, en una, un pobre agraït els dos cèntims; ara gairebé us doneu vergonya de donar només deu cèntims. I aviat, quan els tramvies apuguen preus, deu cèntims de pesseta només servirà per a comprar un diari. Sembla que quaranta anys enrera els barcelonins reflexionaven una estona abans de gastar-se cinc cèntims en un aixarop quan arribaven a Canaletes tornant de passeig. Hi ha una mica més de fantasia en la vida d'ara, un major sentit del luxe que els grans hem encomanat als petits.

A les cases menestrals, els Reis tenien abans un gran sentit econòmic. S'encarregaven de vestir els nens; en cap altre dia de l'any s'estrenaven tantes sabates i tants vestits, i si els pares eren culturals els nens eren obsequiats amb un cartell o amb uns daus que contenien tres o quatre abecedaris. La literatura infantil no anava gaire més enllà del Narro i de les faules il·lustrades. Les aficions del nen a les belles arts eren correspostes amb llaips de colors i amb uns daus que dividien en vuit trossos sis Sagrades Famílies i Madones italianes «pin-tades a l'oli». Les capses de pintures premiaven el mèrit ja reconegut del futur artista. Els Reis s'encarregaven dels torrons, neules i de les postres de la diada.

Les concessions a les aficions del nen oferint-li una joguina deliciosa i inútil eren fetes amb un sentit encara més administratiu. Per als nens hi havia dues classes de joguines que envaïen el mercat. Aquestes joguines, diguem-ne educatives, pretenien preparar els «homes de demà», fer capellans i soldats. Moltes de les cases que feien heret — costum que ha salvat el país i que ara és una nosa i un privilegi a la ganderia — destinaven un noi a l'església i un altre a les armes. En passar per aquestes cases, els Reis omplien de capelles i casulles a l'un i de sabres, espases i soldats de plom a l'altre. Aquests nens començaven a quatre o cinc anys la carrera eclesiàstica o la de les armes.

Hi havia, i duren encara, les joguines menys transcendents: la pilota, que és la reina de les joguines i probablement la més vella; la que entenen els nens i nenes de tot el món i adhuc els gats; la baldafa de tots colors, bronzidora, amb les seves diverses categories de «freses» i «monges». Els «freses» eren de boix, blancs i llargarruts; les «monges» eren rabassudes i s'adormien ballant. Hi havia bales de pedra i bales de vidre amb irrisacions, joc que es va perdre. I entre els objectes «profans» el més profà de tots era el teatre. Es ple-gava com un acordeó i feia somniar els nens de províncies. El repertori destinat a

les nenes era igualment limitat. L'eterna nina, desvelladora d'instints maternals, feia més cara de nina que les d'avui i ja deia «papà» i «mama» si era de casa de senyors. Es deixava vestir i despullar, tenia baguls plens de roba i cuines molt primitives.

La joguina transcendental, la que pretenia insinuar vocacions, ha estat gairebé arconada. Atents a l'ambient civil de l'època, els fabricants de joguines han posat la producció de la joguina devota o bèl·lica al nivell de la crisi de vocacions. I el món de les joguines s'ha ampliat i diversificat com el món de debò que reproduceix en miniatura.

I res no comou tant un infant de 1930 com els sistemes de locomoció. Les locomotores de xemeneia alta, les diligències, carros i tartanes que les joguines de finals del segle passat copaven, tenien ja tant prestigi que gairebé pot suposar-se que aquell entusiasme presentia la revolució de l'automòbil, les locomotores de setze rodes, els trens elèctrics, els autobusos de dos pisos, els grans transatlàntics, els avions i els dirigibles. A tres anys els nostres nens van en autopati, abans de tres i mig evolucionen perfectament en patinet i van en tricicle, i a quatre menen per les avingudes dels parcs uns automòbils que poden fer deu quilòmetres per hora. Els automòbils han embotellat els aparadors de joguines. Hi ha automòbils de joguina més simples i elegants que els de debò, i els avions de sis rals són perfectes de línies. Les nines han evolucionat, la majoria ha perdut l'encantament de nina i si goséssiu les petonejar-les.

M'asseguren que produïm més de la meitat de les joguines que consumim. Però no tenim cap joguina característica del país: les nines russes i italianes fan la pols a les nostres. La nina russa no arriba perquè parla el bolxevic; la italiana té un cutis de presse.

No hi ha cap objecte tan viu com les joguines. La seva feblesa, aquell «mira i no em toquis» és el seu principal encís i una de les raons econòmiques en que es funda aquesta indústria i totes les altres indústries modernes de fantasia. El pla de comprar-la, mirar-la una estona, oferir-la i veure la mutilada o desllogada a mitja tarda del dia de Reis és tota la seva història.

Aquests dies tots els aparadors seran plens de joguines. La demanadissa és tan fabulosa que les botigues dedicades a aquest ram han de sofrir una competència general. Els apotecaris són els únics botiguers que encara no s'han decidit a vendre joguines. Els cavalls, els patinets, els ossos i les tauletes d'escriptori surten de les botigues i envaeixen les voreres. I aquesta exhibició no fa trontollar la fe dels infants. La fe dels grans ens farà aturar aquests dies davant els aparadors de joguines i contemplarem com els ferrocarrils elèctrics en miniatura donen la volta a un paisatge de joguina, es fiquen al túnel, s'aturen davant un pont llevadís, fan a les estacions les parades normals i surten i arriben a l'hora com els trens d'Itàlia i els de tot arreu.

MANUEL BRUNET

Mirant a fora

Finances

El ministre de Finances francès M. Chéron va tardar unes setmanes a fer la publicació, acostumada de la recaptació trimestral dels impostos, i no s'hi va decidir fins que les reclamacions i les protestes insistents dels diputats es varen fer irresistibles. Un cop coneguts les xifres, es va veure que la quantitat ingressada superava d'alguns centenars de milions la prevista en el pressupost.

No volia fer aquesta publicació — va dir M. Chéron — perquè tinc por que els diputats, davant de l'excés de l'ingrés, vulguin augmentar les despeses en la discussió del nou pressupost.

M. Chéron estava molt satisfet d'haver trobat aquesta manera de tornar la pilota als parlamentaris quan als pocs dies el professor Gaston Jèze, un dels tècnics de més autoritat a França, assessor de tots els governs, el Keynes francès, va publicar un article de tota mena: agre contra el ministre.

Si M. Chéron ha volgut fer una broma — deia Jèze — només es pot dir que és una broma desgraciada; però si ha volgut expressar un criteri de Govern, és senzillament catastròfic. El dia que les finances franceses siguin un secret, apartades del lliure examen i discussió de l'opinió pública, i sotrestes al control constant del Parlament, tota la ciència de tots els tècnics i totes les reserves d'or del Banc de França seran impotents per impedir que la desconfiança de fora enfonsi el franc d'una manera definitiva.

El pobre M. Chéron no ha tornat a fer cap broma sobre les impertinències dels parlamentaris.

El monòleg

Per ordre personal de Mussolini han estat dissoltes les organitzacions feixistes dels italians residents a Nord-Amèrica. Des que el Senat americà en el mes de novembre va prendre l'acord de fer una enquesta oficial sobre les activitats feixistes als Estats Units, hi havia el perill d'un conflicte amb Itàlia que el Duce s'ha donat pressa a tallar.

No ha deixat d'influir en aquesta inesperada solució el saber que el Secretari d'Estat Mr. Henry Lewis Stimson sent molt poques simpaties pel feixisme. És home que, sense ésser un taciturn com Coolidge, no és gaire amic de paraules ni de discursos. Quan té de parlar a la Cambra o al Senat ho fa amb una gran concisió, no desproveïda, però, d'un humorisme, fred i incisiu, que és sovint la delícia dels oients. I l'opinió que té de Mussolini no casa amb el seu temperament.

Un dia va fer en un cercle d'amics la següent definició del monòleg:

Un monòleg? És una conversa entre el President Coolidge i Mussolini.

Luxe de ministre

El poder no ha encomanat la mania de les grans escomeses als líders del partit agrari de Rumania. El mateix President del Consell, Juli Maniu, continua la vida senzilla que duia quan no era més que un diputat d'oposició. N'és una bona prova el fet que es conta en cafès i cercles de la capital.

Un bon dia el sastre del President, que viu a l'antiga residència d'aquest, a Cluj, Transilvània, va rebre un telegrama de Bucarest redactat en els següents termes: «Prego que girin del revés tres vestits complets i els trametin aquí. — Maniu.» El sastre va creure que es tractava d'una broma i va estripar el telegrama sense fer-ne cas. Però al cap d'una setmana, rep una carta del mateix Maniu, demanant-li per què no s'havien complert les seves instruccions telegràfiques. El sastre, esverat, se'n va anar immediatament a Bucarest.

Perdonu, Excel·lència — va dir al President —. No vaig entendre el vostre missatge. Si m'haguéssiu manat girar del revés un vestit, hauria comprès que l'ordre era vostra per raó del costum; però com que deia tres vestits...

Res, res. Ara que sóc Primer ministre em sembla que em pug permetre el luxe de fer-me arreglar tres vestits d'un cop.

Hindenburg humorista

Sembla que l'irascible Snowden, el laborista ultra-patriota, no té bona premsa a Alemanya. No li perdonen que la seva política de prestigi nacional anglès hagi privat als alemanys dels milions que els podrien portar per la liquidació de l'últim període del pla Dawes, i encara menys que hagi parlat aquests dies de restablir el sistema de sancions pel cas de mancament d'Alemanya en l'execució del Pla Young.

Ara diuen que des de la conferència de La Haia, els alemanys ja li havien descobert el joc, i s'atribuïa al mariscal Hindenburg un comentari fet aleshores i que no deixa de tenir gràcia.

La lluita entre Snowden i els delegats aliats — deia el President del Reich — em recorda una escena que vaig presenciar quan jo era sub-tinent a Cassel, entre un capità i un bon burges que passava molt tard del vespre per un carrer d'aquella petita ciutat melancòlica.

Em voleu donar cinc marcs, bon senyor — deia el capità — per poder anar a menjar i dormir a cobert aquesta nit? Estic sense un cèntim des de fa dos dies.

Ho sento molt — va respondre el burges —, però només porto al damunt un bitllet de mil marcs, i ja ho veieu, haurieu de tenir canvi.

— Amb molt de gust — diu el capità —. Aquí està.

I es va treure de les butxaques que suposava buides un grapat de bitllets i de monedes.

Aquest número ha estat passat per la censura governativa

COSES DEL TEMPS

Futbol Nadalenc i Internacional

Des de fa molt temps que l'arbre de Noel s'és convertit per als futbolistes de totes les latituds en una necessitat de fer un intercanvi d'equips visitants. Ja en els començaments del nostre futbol espectacular, per Nadal, ens visitaven equips que deixaven molts records. Per Nadal es va escaure la inauguració del primer estadi de la Fuixarda, on ara es troba el parc d'atraccions de Montjuïc i que va coincidir amb la primera visita del «Sparta» de Praga que, de fet, fou la fita inicial de la nostra incorporació entre els valors internacionals del futbol.

«Sparta» de Praga, quan la seva primera visita, donà lloc a les més vives explosions d'indignació per part d'un públic famelic de victòries. Ho vàrem pagar una mica carot, certament, perquè el públic de Barcelona va guanyar-se una trista fama d'intemperant, fins al punt que molts equips estrangers refusaven de venir en les seves «tornées».

Aquella passió desenfrenada fou més aviat conseqüència de la incorporació als nuclis esportius d'una gran massa de públic que fins aleshores n'havia restat allunyada. Massa que desertava de les curses de braus i necessitava, fos com fos, satisfer la necessitat d'uldar.

La formidable irrupció portà conseqüències ben desagradables al futbol.

L'entusiasme esdevingué apassionat i l'apassionat, fanàtic. Els jugadors eren intangibles i rebien ofrenes com uns déus pagans.

El clàssic tipus de «directiu» arrenca també d'aleshores. La voga feia del futbol el centre d'atracció i, naturalment, els esnob, o els qui sentien la pruja de figurar, trobaren un fàcil escambell amb tota aquella organització una mica anacrònica, fins aquells dies inspirada en la bona fe i que, naturalment, tampoc estava preparada per a la grossa absorció.

Avui tot sembla haver-se centrat més, sortosament per a tranquil·litat de tots nosaltres, perquè altrament hauríem enfollit.

Un jugador de futbol ja no és un ésser superior; els directius han passat a la categoria d'administradors més o menys exherits de les grans societats anònimes com són avui els clubs; els qui escrivim de futbol podem sense por a cap mena de coacció dissenyar de l'actuació d'una Junta, censurar el partit d'un jugador i negar que darrera un partit de pilota hi hagi cap mena d'ideal en pugna, com alguns s'entestaven que fos dit o que es fes veure.

Sortosament, tot allò ja és lluny. Volem creure que per no tornar mai més.

Si el partit nadalenc d'enguany ens deixa alguna rebança és el de comprovar la baixa que està fent el futbol. Admetent — com sembla deduir-se — que l'«Admiral» és actualment un dels millors equips vienesos i essent el «Barcelona» un dels conjunts més complets que tenim a la Península, hem de convenir que el futbol, a mesura que s'ha anat enriquint de mitjans materials, ha anat empobrint-se d'elements amb facultats.

Aquests partits amb els vienesos no deixaran rastre en el record de ningú, tan gran ha estat la grisor que els ha presidit els dos dies. Sembla que a mesura que el professional obté més avantatges i més profits, el seu esperit està més i més allunyat del joc.

Una de les observacions que s'ha pogut treure d'aquest «Admiral», és que malgrat la correcció que era norma i estil dels equips

austríacs, ara, al cap de tres anys, remarquem que els seus equips s'han escaurelitzat en tota mena de trucs i de martingales.

Quan aquest número surti, estarà a punt de celebrar-se el primer partit oficial Espanya - Txecoslovàquia. Aquests partits internacionals també han anat caient en desús, conseqüència naturalment de l'abús que se n'havia fet. En aquest sentit, la política que se segueix actualment de restringir-los i deixar-los reduïts a dos o tres, amb les Federacions europees de més importància, ens sembla bona.

Els matches internacionals tingueren el seu moment, en aquest país, com en tots aquells que hom creia necessari crear aquest xovinisme artificiosament a l'esport modern. Car, per una d'aquestes paradoxes tan freqüents en la vida, l'esport, que està concebut per a agermanar pobles, de fet no serveix més que per a distanciar-los. Algú es va escandalitzar quan el bilbaí Gutiérrez Alzaga va preguntar-se: «Per què hem d'anar a Montevideo? Si l'esport no serveix més que per a dissociar els pobles i un partit de futbol ens tirará a terra tota la literatura de deu anys d'aproximació hispano-americana.» En el fons, tenia tota la raó.

A Catalunya n'hem fet una prova massa evident per posar-ho en dubte. Viles contra viles i comarques contra comarques, foren el resultat d'uns desgraciats concursos de futbol. No recordeu, per exemple, aquell conat de guerra civil entre valencians i barcelonins per uns partits de futbol? Tots el qui abans de la guerra s'havien interessat per les nacionalitats oprimides covaven una forta simpatia pels txecs. Els seus «sokols», fogars de l'ideal irredentista, com n'havien estat de cantats i admirats! «Sparta» de Praga, quan la seva primera visita, fou rebut ací com una salutació al poble que havia recobrat la seva llibertat. Però tot aquell corrent de simpatia es va fondre per uns «hands» o per uns «fouls» més o menys declarats d'alguns dels seus futbolistes. L'actitud airada d'uns quants espectadors bastà perquè els txecs escampessin una ona de descredat per a Barcelona. I així l'esport frustrà un dels seus més elementals motius; el de crear l'amistat entre pobles i races.

De totes maneres, com que ja no ens trobem en el període agut del xovinisme esportiu (viva demostració n'ha estat la indiferència amb què fins a darrera hora el públic ha acollit l'anunci del match), tenim plena esperança que amb motiu d'aquest primer Espanya - Txecoslovàquia no es repetiran les conseqüències desagradables de quan el match inaugural de l'Estadi de la Fuixarda.

Els futbolistes txecs jugaran més bé o més malament; empraran recursos més o menys lícits i correctes, però la consideració que per aquest admirable Estat enclavat al bell mig d'Europa senten els que miren una mica més enllà de la pilota, no minvarà gens ni mica.

Cal confiar que quan tornin a llur casa, també els jugadors del «Slavia» i del «Sparta» que integren l'equip nacional de Txecoslovàquia, i els seus acompanyants, sabran retre la deguda justícia a les nostres coses i reconeixeran que afortunadament per nosaltres no tot es conclou a guanyar o perdre una partida de futbol.

VÍCTOR DE LADELLS

Avui l'avi ha portat Ovomaltina

La joventut creu que el gaudir de bona salut és una cosa ben natural; els vells, en canvi, saben apreciar-la. Però les persones experimentades donen Ovomaltina a llurs fills o a llurs nets; car volen veure'ls sans i foris i ben armats contra les vicissituds de la vida. L'home fort és optimista i estima la vida que és la dot dels qui tenen bona salut.

El nombre de les persones de constitució malallosa és ben petit, comparativament al d'aquelles al-

tres qui malmeten llur salut per una alimentació impròpia o un gènere de vida irregular. «Ens emmetzinem amb melzines cares, per curar-nos amb altres melzines», digué un literat. Si, enlloc d'això, preneu Ovomaltina, aquest fortificant natural concentrat a base d'ous, llei, malta i cacau, us permetrà de suportar la vostra tasca diària, per feixuga que sigui, sense fatiga, mantindrà l'equilibri de les vostres forces i us preservarà de malalties persistents.

Una tassa

d'

OVOMALTINA

al desdèjuni

crea sang, múscles i nervis.

Llaunes de 250 i 500 grams a les farmàcies i drogueries.

Fabricants: Dr. A. Wander, S. A. - BERNA (Suïssa)

CANISTERIA
FITÓ
BARCELONA

EN CORBATES
NOVETATS
ALTES
Jaume I, 11
Telèf. 11655

Banyeres Cardona. Vergara, 1

Per visitar l'Exposició de Sevilla

així com Saragossa, Monestir de Piedra, Madrid, Córdoba, Granada, Serra Nevada, Múrcia, Alacant, Alcoi, València, Tarragona

sortiran de Barcelona, amb data 20 de gener, les dues

PROXIMES EXCURSIONS EN AUTOCAR

(tipus Pullmann proveït de calefacció per aire)
que amb creixent èxit organitza

VIAJES MARSANS, S. A.

Quinze dies de deliciós viatge comprenent tota despesa d'allotjament i pensió en hotels de primer ordre, impostos, propines, etc., per només

Pessetes 775, per persona

Detalls a satisfacció seran donats a qui en solliciti de qualsevol de les sucursals i corresponsals de VIAJES MARSANS, S. A., o de la Casa Central de Barcelona, Rambla de Canaletes, 2 i 4, apartat núm. 1.

IMPORTANT. — Els turistes poden agregar-se a l'excursió en qualsevol població de les de l'itinerari, tornant-hi després d'una estada de quatre dies per a la visita de l'Exposició de Barcelona. Informes sobre demanda.

LES ALLETTES

L'EXPIACIÓ AL MARGE DE "FANNY"

Conte inèdit de CARME MONTORIOL

—Us dic que el sermó no em farà pas canviar de pensament. Tot això de caritat i perdó, paraules; res més que paraules. Un bon càstig és la millor esmena del pecador, i, si altra cosa no, un exemple pel restant de la gent. No sé per què m'heu de voler dissuadir... Al cap i a la fi, tots els que teniu mosses m'hauríeu de donar les gràcies de fer un escarment com el que us tinc promès.

—Home, què voleu que us digui? Potser d'una banda teniu raó. Però un fill és sempre un fill... No voldria, per res del món, que es fes un escarment amb un dels meus, i Déu me'n lliuri de ser jo mateix qui proposés una tal cosa.

"Tenia raó mossèn Josep. Quantes vegades hem faltat, nosaltres tots! I justament aquest pecat..."

—Aquest pecat, aquest pecat!... En les dones té unes conseqüències més greus que no en nosaltres. La prova, si no... Que es guardin, doncs. Si la pobra de la seva mare fos viva...

—Per ella hauríeu de tenir caritat. Si hagués tingut mare, potser això no li hauria passat. Penseu que vós, en arribar del camp, al càrrec de seguida a fer la manilla, i ella, a casa, sempre sola. Si era jove, i bonica, i alegre, i tenia tants de festejadors.

—Que no li havia dit, jo, que no volia que escoltés el foraster? Gent que no se sap d'on vénen, que avui són aci, i demà qui sap on paren.

"L'havia rondada, inútilment, tot el jovent del poble. Que el nostre jovent, doncs, tingui la seva revenja."

"Que no sabeu què m'ha escrit, la gata-maula?... Que més s'estima servir a ciutat que no haver de passar per la vergonya de tornar al poble; que treballarà pel seu fill i no em demanarà mai res... Perquè, és clar, la pobrissona no ha tingut cor per a dur-lo a la Casa de Caritat!"

"Ah! que no s'ho pensi pas, doncs. Dissabte em planto a la vila, sense avisar-la; i, diumenge al migdia, som de retorn. La faig baixar de la tartana, a la carretera, i, au!, amunt! Que travessi el portal, amb el bordegal als braços; que pugui la costa del carrer Major i passi davant del càrrec del Xic, que vessarà de gent, en aquella hora; que creui la plaça i la vegin les noies que s'esperen per omplir el cantirs a la font de l'om..."

Res no era capaç de dissuadir En Ciso quan s'havia fet un propòsit. Tota aquella setmana que no parlava d'altra cosa. Semblava que trobés un plaer a bescantar la seva filla, a rabejar-se de la seva vergonya, i, precisament davant d'aquell cas de pare anormal, tothom sentia una mena de repulsió, i la gent l'escoltava en silenci.

Aquella mateixa gent que, en altres circumstàncies s'haurien fet una festa d'aquell incident; nom tema de murmuracions, espècie pròpia d'amargades enveges.

Diumenge. Com de costum, el jovent féu petites rotlles a la porta de l'església, a la sortida de missa.

Tots parlaven, apassionadament, d'una mateixa cosa. L'arribada de l'Agnès era el tema de totes les converses.

De sobte, un dels xicotets semblà transfigurat. Al foc d'una idea generosa, l'ànima se li féu visible, al rostre; i una ardor de caritat li feia espurnejar els ulls i arborava les seves paraules d'entusiasme sagrat.

Aquells rostres de terrassans, en la seva majoria inexpressius, tancats, s'il·luminaren estranyament.

I vaig veure com Jesús somreia a cada u...

Una hora després s'hauria atallat, del mirador de davant l'església, com una tartaneta blanca entrava a la vall. Era tan llunyana, encara, que semblava una joguina. L'egua roja començà un trot lleuger, com presentint la fi de la jornada. La tartana s'aturà a la carretera, davant mateix

de la costa que menava al poble, on, al llindar d'un camp de blat, ros, a punt de segar, s'elevava un Sant Crist, els braços oberts, els ulls dolçament acollidors...

Agnès caigué de genolls, mentre aixecava amb mans tremoloses, l'infant enriolat. El vent feia volar els rulls sedosos del nin, ensems que els cabells, plens de pols, del Crucificat.

—Au, amunt, i prou camàndules!—féu la veu rogallosa del pare.

Agnès s'aixecà trontollant, i, portant a braç la seva creu, començà l'ascensió penosa del Gòlgota.

Arribà al portal. A l'entrada del poble no hi havia ningú. Un moment s'aturà i es girà de cara a la vall.

La plana era esbatanada i riallera, davant d'ella. Si hagués pogut quedar-se allà! Però el seu pare l'atíava.

Unes quantes passes més... El silenci augmentà que la voltava li féu aixecar els ulls. El carrer era desert. No hi havia ningú al llindar de les portes.

Ella havia esperat l'escarment i la befa. Continua caminant.

Ara passava davant del càrrec del Xic.

A les festes, els homes del poble esperaven l'hora de dinar, tot fent la copeta, asseguts davant les taules, al bell mig del carrer.

Les cortines de la casa eren tirades i no es sentia cap veu, a l'interior.

Després, Agnès travessà la plaça. Solament la remor de l'aigua i el fresseig del vent en l'om lleuger.

I un rossinyol cantant en la branca més alta...

A la porta de casa seva, Agnès, aixecant son infant al cel, exclamà:

—Gràcies, Déu meu, per aquest miracle!

El seu pare entrà, de pressa, i ella, amb els ulls plens de llàgrimes, no veié el trasbalsament que l'agitava.

L'endemà de bon matí, l'home li digué que es veia obligat a anar-se'n uns quants dies. Li havien proposat de vendre's els oliverars de Massenet, i com que ell no podia, tampoc, menar-se'ls... Arribaria, segurament, dissabte al vespre.

Agnès sortí molt poc durant la setmana. Les hores se li feien llargues entre les parets de casa seva, on havia tant plorat, uns mesos abans, quan volia anar-se'n, i li dolia, ensems; quan temia la ira del pare, i li recava abandonar-lo, haver-lo de deixar tan sol...

I, ara, què li passaria encara? Com la tractaria, l'home, a la seva tornada?

Mirava l'infant, que dormia llargues hores, plàcidament, mirava l'infant i els ulls se li negaven.

Arribà el dissabte, tan temut. A l'entrada de fosc es presentà son pare. Li digué que estava molt cansat, menjà un plat de sopa i anà, tot seguit, a acotxar-se.

L'endemà era Sant Joan, la festa petita del poble. Hi havia sardanes, a la plaça; ofici solemne, a la parròquia.

—Vesteix el nen, que irem a ofici—digué En Ciso.

Agnès tremolà tota, però obeí. Estava resolta a suportar qualsevol afront, en silenci.

L'infant era tot blanc i rosat, bolcat amb pulcra bandola de piqué.

L'avi l'agafà, amb gran compte, com si tingués por de fer-li mal amb les seves manasses ineptes, i, posant-se'l al braç, manà a la seva filla:

—I tu al meu costat.

I així travessaren el poble.

Hi havia balls, a la plaça.

Al pas de pare i filla, les sardanes s'aturaren. El silenci era augment; només refla-

ven els músics.

I l'home presentava l'infant amb la mateixa unció que el sacerdot hauria presentat la Sagrada Forma.

I així davallaren el carrer Major, i passaren pel càrrec d'En Xic, que en aquella hora era ple de gom a gom, i pujaren la costa de l'església.

I entraren al temple del Senyor en el moment que tritllejaven totes les campanes.

CARME MONTORIOL

El director de MIRADOR ha tingut la bondat de demanarme unes confessions relatives a la novel·la que acabo de publicar i que les circumstàncies han voltat d'una atmosfera de curiositat que, naturalment, no tinc cap interès a destruir. No provaré pas de fer una autocrítica. M'accontentaré de fer un esforç perquè la crítica dels altres trobi més elements a tractar i més problemes a resoldre. És a dir, no faré la comèdia de mossegat-me jo mateix amb fingida violència. Oferiré tan estoicament com pugui el meu infant a les mossegades d'altri.

Per què he escrit "Fanny"?—Com gairebé totes les coses que escric, Fanny ha nascut de la confluència d'un desig espontani i d'un esforç volitiu. Com que no professo la doctrina romàntica que converteix l'escriptor en una mena d'il·luminat i el suposa obligat a escriure amb la mateixa fatalitat que una pomera a donar pomes o un

CARLES SOLDEVILA

rosar a donar roses, no m'avergonyeix gens d'admetre la intervenció de la voluntat en la naixença de les meves obres. No dubto pas que alguns escriptors, i entre els més estimables, escriuen en una mena de subdeliri; però em consta que aquests estats més o menys pròxims a l'al·lucinació són provocables a voluntat i sols perduren a causa de coaccions.

Si alguna cosa és verament espontània en mi és el gust de les experiències diverses. Sens dubte, això, des d'un punt de vista de tàctica literària no fa sinó perjudicar-me. La gent, i sobretot els especialistes miren amb prevenció l'home que no s'avé a restar classificat en una casella o a tot estirar en dues. Assagista i periodista... Combinació acceptable. Periodista i dramaturg... També pot anar; té precedents nombrosos a tots els països del món. Novel·lista i dramaturg... Encara es pot consentir, sempre a condició de trobar que una de les dues activitats és força inferior a l'altra. Poeta i crític... Hi ha el cas de Baudelaire; n'hi pot haver d'altres. Però així que passeu de les activitats dobles a les triples, quàdruples o quintuples, la colera del gremi sol créixer terriblement.

Sens dubte, aquesta multiplicat de vocacions no és rara en les altres literatures. Costaria poc de dreçar un inventari de polígrafs alemanys, francesos, anglesos o americans. El que hi ha és que en les literatures que abasten grans territoris, aquest pecat pot dissimular-se fàcilment. Hi ha tantes publicacions, tants teatres, tantes tribunes per a conferències!... En canvi, a la nostra Barcelona cada ratlla que escrivim és llegida pels mateixos lectors, cada comèdia es representa en el mateix escenari, cada paraula remou el mateix aire...

Si a Catalunya el pecat és més vist i al mateix temps de més bon cometre. L'escassa densitat de la nostra vida literària fa que un home pugui introduir-se sense cap esforç en qualsevol gènere... Gairebé tots tenen una crisi de personal. Gairebé tots sol·liciten fadrins o aprenents. El Premi Crexells no és precisament una vasta invitació al conreu de la novel·la?

Ara bé; tot té els seus avantatges en aquest món. Si és innegable que amb relativa freqüència em trobo acusat de treballar massa o de tocar massa tecles, en canvi, tinc la compensació inapreciable de veure que sempre hi ha amics que enyoren que no toqui la que he deixat de tocar anys o mesos abans. "Quina llàstima! Heu deixat de fer versos i precisament són els versos l'única cosa que realment té valor en la vostra personalitat", us diu l'un. "Ara heu trobat la vostra vocació veritable—em deien quan vaig publicar els primers contes—. Sou un contista! No cerqueu més." I encara, quan vaig iniciar la meua aventura escènica, no mancava algú que insistís en aquest punt de vista: "Aquesta comèdia és un conte escenificat; el contista val més que no el dramaturg..." Recentment, però, una part de la crítica tendeix a canviar d'actitud. Troba que les meves facultats donen més rendiment a l'escenari que no pas en la literatura narrativa. Lloat sia Déu!

Si, de moment, aquesta versatilitat dels amics i dels enemics contraria una mica, a la llarga esdevé una font de serenitat filosòfica.

Què hi voleu fer? He escrigut una novel·la. Perdoneu. No us puc prometre de no tornar-hi, però us dono paraula que no abusaré.

Tanmateix "Fanny" és una novel·la?—En el concepte antic de la paraula, potser no. En un concepte modern, no hi ha dubte que sí. Si ateneu a les dimensions, trobareu que són si fa no fa les mateixes que tenen les novel·les de Mauriac, de Colette, de Maupassant (exceptuant *Clémence*, que potser són dues novel·les en un mateix volum)... Que el roman d'avui és la *novelle* del segle XVIII? Molt bé: i què?

A despit de les grans excepcions, que poden comptar-se amb els dits de la mà (*A la recherche du temps perdu*, *Buddenbrooks*, *Les Thibault*, *Ulysse*...) la tendència a la concentració és un fenomen palès en tots els gèneres literaris. La poesia, per poder-se filtrar entre els intersticis de la vida moderna, ha hagut de fer un esforç de síntesi. El poema èpic en mil cants, el melodrama que dura quatre hores, el fullot que ocupa mil cinc-centes planes, han esdevingut singularitats—de vegades admirables, adorables, sublims, si voleu—però singularitats.

Altrament, tal com la qüestió s'ha plantejat durant aquests dies, no era de mena literària sinó purament de mena jurídica. Dir dues centes planes, sense limitació de lletra, ni de marges, no és sinó donar la definició legal del llibre. Dues centes planes és llibre; menys de dues centes planes és fascicle i està sotmès a censura prèvia.

Evidentment, no hi ha cap obstacle a tornar la discussió al terreny de la crítica o de la preceptiva. I aleshores no tinc cap inconvenient a reconèixer que Fanny pertany a una família de novel·les que no entren dins els canons clàssics del gènere... uns canons que deixen enfora del clos novel·lístic obres tan separades per la tendència com *La mort a Venècia* de Thomas Mann, *Les caves del Vaticà* de Gide, gairebé totes les narracions d'Anatole France i de Loti, moltes de Stefan Zweig, totes les de Mauriac... en una paraula, el setanta-cinc per cent de la producció narrativa contemporània. Allà on hi ha una tendència monogràfica, un tot predominantment líric o una pruija analítica massa obstinada, difícilment es produeix la novel·la novel·lesca, tal com va fixar-la el segle XIX amb Balzac, amb Tolstoi, amb Dickens i amb l'escola naturalista.

Sens dubte, ni les meves aptituds, ni les meves predileccions em destinen a continuar la gran tradició novel·lística. No és, doncs, per esnobisme, ni per modernisme, que em refugio en aquest art narratiu que en lloc de proposar-se la creació de vastíssims frescos socials, tracta de donar un caràcter o un conflicte amb el màxim despullament possible i amb aquella claredat obliqua que estiliza les figures sense deformar-les.

Per què he emprat el monòleg interior per escriure "Fanny"?—Temps ha que sentia el desig de provar aquesta fórmula que amb la del sobrerrealisme constitueix l'adquisició cabdal de la tècnica moderna. Ningú no l'ha assajada encara en català. No és encara popular en cap literatura del món ni és probable que ho esdevingui. Pel que sembla escapa a Edouard Dujardin la glòria d'haver-la usada per primer cop en una narració llarga. Valéry Larbaud, d'una manera més conscient, ha reprès el procediment i l'ha perfeccionat. Joyce l'ha dut a les darreres conseqüències... Tanmateix, ha estat Schnitzler qui amb la seva famosa *Fräulein Else*, ha convertit allò que era un instrument d'investigació de la consciència, en un instrument d'art.

En què consisteix el monòleg interior? A què aspira? Aspira a presentar la pel·lícula del pensament humà íntegrament. Aquesta aspiració, presa al peu de la lletra, no pot donar una obra artística, sinó un document psicològic. Si algunes de les obres que ha produït el seu ús són, tanmateix, veritables obres d'art, això prové del fet que els autors fan trampa. Ah, no ho dubteu! Aquest procediment que, en aparença, no pot ésser més realista, de fet esdevé tan lliure com qualsevol altre. Basta haver provat durant algunes estones de registrar el curs del propi pensament per adonar-se de la impossibilitat de recollir-lo íntegrament per escrit... L'escrit pot donar com si diguéssim la línia melòdica del nostre pensament, però no pas la seva infinita riquesa simfònica. Els nostres pensaments, desigs i sensacions es teixeixen tan ràpidament que no hi ha òrgans

capaç de copsar-los i menys encara de reproduir-los meravellosos sincronisme. D'altra banda, qualsevol que practiqui la introspecció amb certa honradesa, cuita a adonar-se que el mirall interior pateix una brusca alteració a penes hi girem els ulls amb cupiditat; les imatges que ens ofereix no són ben bé les que hi desfilen en la penombra i en el secret; diríeu que una vanitat invencible s'ha apressat a donar-los una coherència que no tenien, a organitzar-les amb una lògica que els mancava. Jo crec que el monòleg interior, en tant que procediment literari, sols coincideix realment amb el curs d'una consciència en determinats moments d'exaltació en els quals el subjecte efectivament parla sense pronunciar.

Naturalment, el monòleg interior a base d'una sola heroïna o d'un sol heroi reduïx extraordinàriament el camp d'exploració del novel·lista. Aquest no pot saltar del pensament d'un personatge al de l'altre i, per torna, col·locar-se per damunt de tots, girar-los del revés, jutjar-los, com en la novel·la clàssica. L'aparell de presa de vistes és col·locat exactament al nivell de la superfície del riu; no copsa sinó els indicis que hi floten. És, doncs, una regla del joc de restar tan superficial com el mateix personatge que s'ha triat per protagonista... El truc consisteix a donar com si diguéssim a contracorrent, el que no pot donar-se a plena llum. Art insidiós, tenint en el fons el que jo considero suprema ambició del novel·lista: servir poesia sota aparences de realitat, transposar valors de vida en valors de bellesa sense que el lector s'adoni massa del frau.

Resumint — si tot plegat és susceptible de resum — he usat la fórmula del monòleg interior sense cap velleïtat innovadora i sense cap fetixisme realista. L'he usada perquè he cregut que esqueia a les meves qualitats no menys que als meus defectes. Això no vol dir que no hagi hagut de lluitar... El procediment té una falsa aparença de facilitat que multiplica els perills. Proveu-ho, amics meus!

Per què no he fet que Fanny es suïcidés. — Deixeu-me dir que el germen la llevar d'aquesta novel·la, és una anècdota real que va referir-me el Mestre Vives. L'he desfigurada prou perquè no la conegui ningú. Altrament, en la història, l'heroïna, que també era una noia de teatre, va suïcidarse. Per què no l'he feta suïcidar en la novel·la? Després de dubtar molt, he cregut que les premisses del seu caràcter no demanaven un desenllaç tràgic. D'altra banda, no hi ha noies més refractàries al suïcidat que les catalanes. Gairebé sempre que els diaris duen la nova d'un suïcidat femení, troben que es tracta d'una estrangera. He volgut restar dins aquesta versemblança païral.

Aquesta circumstància fa que la novel·la no tingui un final tan rotund com el que solen tenir les novel·les clàssiques. No em contraria. Això també està dins els meus principis — meus i de molts, de Txècov encà! No cloure el llibre de manera que la vida hi resti aturada. Deixar al lector la sensació alhora terrible i aconsoladora que el món segueix fent via...

CARLES SOLDEVILA

● No oblideu que entre els presents de

REIS

no deuen mancar els **LLIBRES**

Els més gran assortit en llibres

d'estrenes els trobareu a la

LLIBRERIA CATALONIA

17, Plaça de Catalunya, 17

El diumenge dia 5, la botiga estarà oberta fins a les tres de la tarda.

ENTRADA LLIURE

ESTUFES · BRASERS · CUINES

Carbons PERMANYER

Clarís, 13. Tel·lèf. 10723-52081. Barcelona

Regals de Reis

Per obtenir les novetats de la llibreria francesa dirigiu-vos a la

Llibreria LLUÍS BERGÉ

Rambla del Centre, 19 : Barcelona

MITJONS I MITGES A BON PREU
Jaume I, 11
Tel·lèf. 11655

Un llibre que cal llegir!

Dies verges

Novel·la de Joan Mingué. — 4 pesetes. — Llibreria Catalònia, Pl. Catalunya, 17. Barcelona

LA ROSSA DEL MAL PEL

TOTA UNA SENYORA NOVEL·LA

S'envia a fora contra reembols

Llibreries i Quiosques, preu: 4 pessetes. — Dipòsit: Llibreria Central, Muntaner, 42

No badeu i compreu-la abans no s'exhauereixi!!

EL TEATRE

LES ESTRENES

EN JOSEPET DE SANT CELONI

Ara fa dos anys Tristan Bernard parlava facciosament de fer-se tallar la barba.

De seguida ens varem dir que difícilment sabríem imaginar-nos Tristan Bernard sense el desordre de la seva barba.

I seguint el fil d'aquesta suggerència pensàrem que mai no arribaríem a associar perfectament l'humorisme del nostre Rossinyol a la seva cara sense la bardissa d'aquesta barba.

El bon humor i el matoll de la barba semblen dues coses inseparables.

Algú ha dit que darrera la barba de Tristan sempre passa alguna cosa. Darrera la barba de Rossinyol, també.

Aquest símil és purament extrínsec.

La primera cosa que passa és aquesta.

Les paraules massa crues us arriben a les orelles com atenuades a través del petit bosc de la barba i us pessigollegen els tímpanes agradablement.

I és curiós el que passa en la lectura de les obres d'aquests autors.

La visió del matoll de la barba no us deixa mai.

Ni que vulguin no us resulten mai cínics.

El cinisme es transforma en ironia i la ironia en bonhomia pamfletista.

La segona cosa que passa és la següent:

El romanticisme rabiosus resulta inasociable amb la coneguda bardissa de la barba.

Dirieu que les obres romàntiques també són pamflets o, en últim terme, pastitxos conscients.

Aquesta visió ens explicaria un fet que a simple vista sembla paradoxal: que la mateixa mà que ha escrit *El jardí abandonat*, *La mare i el pati blau*, hagi escrit també *La bona gent*, *L'hereu escampa*, *Llibertat* i *En Josepet de Sant Celoni*.

Es clar que predisposats a trobar un lligam interior, ho aconseguíem, amb més o menys exactitud.

Però creiem que no hi ha tal lligam intern.

Santiago Rossinyol és, simplement, un home que ha viscut entre dos segles.

I, per tant, entre dues tendències.

Aquests dos aspectes de l'obra de Rossinyol no es rebutgen ni es completen.

Els distància un abisme d'estat d'ànim, el matoll d'una barba gloriosa.

L'escenificació de tota la vida d'*En Josepet de Sant Celoni* o és una rapidíssima visió cinematogràfica—trempada i violada—o no és res.

La novella picaresca de Santiago Rossinyol, llegida us proporciona quatre hores divertidíssimes.

I no arribem a perdre mai de vista el matoll de la barba de l'autor.

Escenificada per Rodríguez Grahit, us diverteix en els dos primers quadros, la següent fredament fins al sisè i al final sortiu del teatre amb els braços que us branden com un pèndol.

Què ha passat?

La imperícia de l'escenificador ha tingut la virtut d'anular l'associació habitual entre la barba de l'autor i les paraules dels seus personatges.

Teatre Català ROMEA

COMPANIA VILA-DAVÍ

L'èxit de l'any:

El Fakir Bengapur

l'obra de les grans emocions.

Grandiós èxit del Teatre d'Infants,

ELS PASTORETS, en Belluguet i en Bieló

l'obra clàssica millor presentada. Ballets pel típic «Sbart dansaire».

En preparació

La sorpresa d'Eva

de J. Millàs-Raurell.

Teatre Català Novetats

COMPANIA CATALANA
Direcció: C. Capdevila

AVUI, DIJOURS, TARDA:

Els Pastorets

NIT:

La tia d'Amèrica

I el diàleg ens arriba a les oïdes amb un dring fals.

La bonhomia picaresca d'*En Josepet de Sant Celoni*, a través de Rodríguez Grahit, se us fon com una bombolla.

Aquesta bonhomia picaresca no és una cosa que pugui ésser presa fragmentàriament i posar-ne una mica aquí i una altra mica allà.

Santiago Rossinyol fa dir al protagonista que probablement el purgatori serà el seu eternal recer, a l'altre món.

I el Josepet que Grahit presenta al públic és una mena insípida de baliga-balaga que no es mereix ni el purgatori, ni el cel ni molt menys l'Infern; més aviat deu haver anat als llims.

En la novella hi ha molts episodis que, escenificats per Rossinyol mateix, haurien fet les delícies de l'espectador.

Podien ésser ràpides i colorides visions. Tres qualitats essencials per a tot home de teatre trobem a mancar en l'escenificació de Rodríguez Grahit:

Imaginació, habilitat i agilitat.

El pare de *Josepet*, secretari de Sant Celoni, Rossinyol no el fa moure del poble, Rodríguez Grahit l'enganxa a les calces de Josepet.

Serà, segurament, per tal d'aprofitar tots els desimbolts consells que el pare dona al fill. És qüestió d'imaginació.

L'episodi de *Josepet model de viatjants*, podent ésser un dels millors de l'auca, és el més ensopegat.

Per què Rodríguez Grahit prescindeix de l'episodi: *Josepet secretari d'un nigromàntic* i tocat per una dona balcànica d'amor feréstec?

Aquest episodi és gairebé el nus de la novella.

Per corregir aquestes negligències, Grahit conjumina una acció en la qual accentua la falta d'aquestes tres qualitats essencials.

Hi ha una sensible diferència entre el diàleg extret de la novella de Rossinyol i els afegits obligats de Grahit.

Exemple: el final del quadro que nosaltres retolàvem: *la Carmeta abandonada*, d'un sentimentalisme adotzenat. S'hi veu la mà del poc afortunat autor d'*El clavell vermell*.

Josep Santpere, aquesta vegada, acaba d'arrodonir l'obra. En alguns moments s'efemina i tot. Alexandre Nolla juga el paper de secretari molt bé. Els conjunts, molt discrets.

I el nostre Santiago Rossinyol, entre bastidors, somriu amb bonhomia a la inesperienza d'un jove i a les facècies de Santpere, mentre es duu la pipa als llavis.

RAMON PEI

Confusió ingènua

Al final d'una escena de *Pirateria*, d'Ambrós Carrion, un personatge entra a escena i crida: «Misericòrdia!»

I no passa res. Aquest és el nom d'una de les dues protagonistes.

—Quina decepció, caram!—comentava un espectador—. Em pensava ben bé que els pirates l'empaitaven!

TEATRE NOU

Compagnia dramàtica dirigida per E. BORRAS
Primera actriu: ENRIQUETA TORRES

Avui, dijous, nit i totes les nits:

La vida es sueño

Dissabte, tarda: *El Jorobado*. Nit. Reposició desitjada: *El caudal de los hijos*.

Diumenge, tarda. 2 drames per Enric Borràs, *La vida es sueño* i *El caudal de los hijos*. Nit: *El caudal de los hijos*.

Dilluns: FESTA DELS REIS, tarda i nit grans cartells. Els millors èxits del mestre de l'escena Enric Borràs.

Teatralització del teatre

Des del punt de vista del cinema i del teatre, la Rússia soviètica és un dels països més interessants del món. A. Tairov, en les seves memòries de *régisseur* (1915-20), escrivia aquestes paraules que han resultat profètiques: «D'una cosa este absolutament cert. I és que el camí que mena al teatre de les nostres esperances passa per la completa subjugació del dilettantisme i l'afirmació incontestable del mestratge.»

En el cinema, la *Tempestat a l'Àsia* és una realització mestra, dintre la fórmula «explorador contra explotat», del que podríem anomenar la naturalització del cinema. En el teatre, *La tempesta*, d'Ostrovsky, és, presentada per Tairov, al teatre Kamerny de Moscou, el primer assaig reeixit de l'aplicació dels principis de la teatralització del teatre.

Heu-vos ací una diferència fonamental entre el cinema soviètic i el teatre de Tairov: En el cinema es torna a la finalitat d'imitar exactament la realitat per mitjà dels moviments. En el teatre, Tairov intenta i aconsegueix de crear una nova i original realitat estètica.

Hi ha, en el món teatral, dues tendències predominants: el realisme de Stanislavsky i el convencionalisme de Meyerhold. Per Stanislavsky, tot, damunt l'escena, deu ésser una còpia fidel de la realitat. L'actor esdevé un interpret d'idees i de costums—costums i idees donades pel dramaturg. Naturalisme.

Per Meyerhold, tot ha d'ésser una convenció estètica. L'actor esdevé un punt, un detall dintre una construcció plàstica. I com que aquesta construcció és el fet d'un artista, el teatre de Meyerhold arriba a no dependre sinó d'un artista. L'expressió de les emocions és deixada de banda. Convencionalisme.

No hi havia sinó un mitjà de sortir d'aquest punt: o bé tornar al teatre la disciplina formal, negligida pel naturalisme, i l'expressió de les emocions, negligida pel convencionalisme, o bé restaurar al teatre la seva veritable finalitat: o sigui, la d'un mitjà per l'art de l'actor.

Tairov entengué que el teatre és, primordialment, un art d'acció escènica, que, per tant, l'actor és el factor més important.

Un actor de l'escola de Tairov ha de saber jugar no importa quin gènere d'espectacle: melodrama, pantomima, opereta, ballet...

Aquesta opinió que coincideix, sigui dit de passada, amb la de Gémier, de l'*Odeon* el segon teatre francès nacional, probablement tindrà la virtut d'escandalitzar un sector de la nostra crítica—els escrúpols de beata de la qual hem tingut ocasió de constatar amb motiu de la representació d'*El fakir Bengapur*.

Davant dels gravats que ens donen idea de l'escenificació de Tairov, al teatre Kamerny, de Moscou, la primera consideració que ens ve a tomb és aquesta: o bé el cinema s'imiscueix en les presentacions que havien d'ésser purament teatrals, o bé el teatre copia del cinema.

Però nosaltres creiem que el teatre no copia del cinema. Quan ens referim al teatre ens referim especialment al teatre vist per Tairov. Les presentacions de Tairov coincideixen amb algunes presentacions cinematogràfiques modernes en allò que tenen d'estilitzats i esquematitzats. Però així com en l'escena la simplificació i l'esquemmatització encaixen perfectament amb allò que ha d'ésser el teatre pur, en el cinema aquesta simplificació s'adiu poquíssimes vegades amb allò que ha d'ésser el cinema pur.

En el teatre—que és essencialment un art d'acció escènica, on la paraula dringa i l'actor és el factor més important—decorat, música, en fi, tots els altres factors són d'un ordre secundari. En canvi en el cinema, la paraula és un element perfectament nul i el decorat passa a situar-se a primer terme. Per això en el cinema el decorat ha d'inspirar-se en la natura; més ben dit, ha de copiar enterament de la natura—ha d'explicar, generalment, allò que la paraula no pot explicar. I en el teatre, on la paraula és l'element primordial, el decorat ha de suggerir més que no pas explicar. La simplicitat, l'esquemmatització hi escauen perfectament.

Aquests són els fonaments del que hem convingut d'anomenar la teatralització del teatre. Aquests principis han estat aplicats, desenrotllats i perfeccionats per Tairov en una sèrie de remarcables representacions al teatre Kamerny, de Moscou: *Thamira*, *Salomé*, *Tempestat*, *La princesa Brambila*, etc. Totes aquestes representacions mereixen un atent estudi detallat.

RAMON DESCLAU

OLYMPIA

CIRQUE D'HIVER

Avui, dijous, nit, a les 10'15. Monumental programa en les dues pistes.

The Great Faludy's Al Norman Wiser & Ward

i tota la resta de formidables atraccions: **POWELL, LES 5 RIENTGEN**. Aquesta setmana, 5 formidables debuts. Es despatxa a Comptaduria.

“29”

LA MUSICA

“LAS GOLONDRINAS”

Per començar, es pot dir que Francesc Madrid, Braulio Solsona i el mestre Demon han demostrat que amb quatre quartos, mitja dotzena de telons i uns quants artistes no pas extraordinaris, es pot muntar una revista divertida, que fa de bon veure i bon escoltar.

Els autors de 29 han intentat implantar a Barcelona un espectacle popularíssim a París. Això és: la revista sense pretesions, sense grans màquines, sense vestits de plomes ni vedettes rutilants; una revista que pretén divertir el públic gràcies, solament, a l'humor del llibre, que consisteix en una sèrie de comentaris picants sobre l'actualitat. Aquesta mena d'obretes tenen el mateix aire d'un setmanari satíric servit en forma teatral. Són un comentari humorístic del moment, amanit amb tota mena d'especíes. El públic sol agrair aquestes coses, perquè la gent de tot arreu estimen la xafarderia i els agrada col·laborar, mal sigui

FRANCESC FONTANALS
vist per ell mateix

en la còmoda posició de seure a la butaca, en l'amable feina de pendre el pel a algú.

A París, aquest gènere de revista compta amb una gran tradició i té tots els avantatges i tots els defectes d'un espectacle purament local. A base de xistos i de comentaris càustics, hom fa la seva mica de xovinisme i demostra que en tot el món no hi ha una gent tan fina, sensible i intel·ligent com els parisencs. En el fons, aquestes revistes *montmartroises* poden arribar a convertir-se en una arma política no gens menyspreable. Un acudit oportú, en boca d'un bon *chansonnier*, pot posar en ridícul per tota una temporada el líder més influent.

Els autors de 29 s'han limitat, tal com exigeixen les circumstàncies i la manca de preparació del nostre públic, a fer una revista de comentaris teatrals. 29 és, fet i fet, una sèrie de paròdies de l'actualitat teatral barcelonina. A remarcar, sobretot, el deliciós monòleg que diu l'Elena Jordi (quina altra actriu s'hauria prestat a un experiment tan... compromès?) i les paròdies del drama realista a l'estil Roue i d'*El Fakir Bengapur*.

29 és escrit d'una manera àgil, desimboltada. No hi descobriu enlloc el plec de l'eforç, i això és degut, creiem, a que no ha calgut fer cap mena d'esforç. Tot el llibre té un aire de naturalitat, de bon humor, la mateixa naturalitat i bon humor que surten d'una conversa animada en una penya de cafè formada per homes d'enginy. En passar a les taules, 29 no ha perdut res d'aquesta frescor, d'aquesta alegria, i això constitueix, al nostre entendre, el seu mèrit principal.

Francesc Madrid i Braulio Solsona, que són uns excel·lents periodistes, han donat a la seva obra el ritme, la gràcia i la brillantor d'un bon reportatge. Amb el mestre Demon i l'escenògraf Francesc Fontanals, han tingut uns col·laboradors de la millor qualitat. La mica de música que hi ha posat En Demon porta el segell particular d'aquest compositor, avui per avui el més àgil i el més ben orientat de tots els nostres músics.

Quant a Francesc Fontanals, 29 li ha donat una nova ocasió de demostrar-nos que és l'escenògraf més interessant, més modern, que tenim avui a Catalunya. Francesc Fontanals pot fer molt de bé al nostre teatre. Porta aires de fora, neguit de renovació, que xoquen particularment en els nostres escenaris, tan carregats, ai!, de pols i de tradició. Cal que els empresaris i els autors es fixin en aquest jove artista. Fontanals aporta a l'escenografia catalana un sentit de modernitat que, per ara, no han pas demostrat els nostres autors, actors ni directors.

J. M. P.

TEATRE TALIA

Gran Compagnia de vodevil i teatre modern

Avui, dijous, tarda, a les 5:

El Fakir Vhingantrucs

i el formós vodevil

Calenta, freda o A gust del consumidor

Nit, a les 10'15. L'èxit enorme,

L'adroguer del carrer Nou

Dissabte, diumenge i dilluns, extraordinaris programes. Sempre «L'adroguer del carrer Nou».

En estudi EL PARADIS ARTISTICAL, pel debut de la primera actriu Mercè Nicolau.

Gran Teatre del LICEU

Avui, dijous, a les 9'15. Última representació de l'òpera

AIDA

Dissabte. Estrena de la joia musical en tres actes, de l'immortal Mozart, *Così Fan Tutti*.

Diumenge, tarda, a les 4'30: *Aida*. Comiat dels famosos artistes Castagna, Lindi i Grandini.

Dilluns, tarda, a les 5'30: *Così Fan Tutti*.

Dimecres. Darrera representació de *Las Golondrinas*.

ROSSEND LLATES

EL CINEMA

Un gran film còmic

D'un home que molt ens ha dat, tenim dret a exigir molt. L'artista es crea obligacions envers el públic, almenys la de no defraudar-lo. I és tan dolorós assistir a l'espectacle d'una decadència, com reconfortant l'espectacle d'una ininterrompuda ascensió. En un número anterior parlàvem de la decadència de Griffith. Després d'*El Gaucho* podíem també apuntar la decadència de Douglas. El cinema, amb la seva marxa

l'època de Strawinski. En canvi, Chaplin sembla ésser una antiga coneixença, una coneixença altament cara, però antiga. Jueu, sentimental i poeta.

Hem anat a veure el darrer film de Buster Keaton. Hi anàrem amb una certa aprensió. Havíem quedat tan satisfets la darrera vegada d'ell, amb el seu magnífic *L'heroi del riu*, que ja ens consolàvem per endavant de no passar-la tan bé aquest

Buster Keaton ha entès magistralment la comicitat inherent al típic comparsa

veloc, ens fa assistir a l'efímera esplendor dels actors i dels gèneres. En mig d'aquestes vicissituds, hi ha motius, hi ha actors o autors que tenen el secret de romandre vius i interessants sempre i per a tothom. Chaplin és un d'ells. Buster Keaton n'és un altre. Comprenem àdhuc que hi hagi qui el prefereixi al genial Chaplin. Un to més més completa en veure que Buster Keaton amb plena possessió de les facultats creadores, ens oferia de bell nou una cinta magnífica, cosida amb una sèrie ininterrompuda de "gags" graciosíssims i originals, amena i d'una realització meravellosa.

El comparsa, que podria anomenar-se també *Marit per despit*, és una cinta reeixida, amb l'espectacle de la qual experimentem aquell sentiment tan característic d'eulles formes i dels moviments ordenats. marcat de modernitat. Buster Keaton sent

cop. Així doncs la nostra satisfacció fou El *scénario* és atapeït; en mans d'un altre possiblement hauria fallit, però en ritmia que acompanya la percepció de les mans de Buster Keaton assoleix un real interès i una profunda humanitat.

Remarquem la manera intel·ligent de començar, els tràfecs de Buster Keaton davant l'extraordinària flexibilitat del cos humà, ací Dorothy Sebastian, i, al final, l'extraordinària aventura del vaixell que sembla una enginyosa caricatura de les aventures similars de Douglas Fairbanks.

El film és sonor. No és ben bé un film sonor com nosaltres el concebem, és a dir, un film en què les imatges i els sons cooperin per igual en la síntesi de l'obra d'art. Però és un film sonor que té més de sonor que altres cintes que hem vist anunciades amb aquest adjectiu.

En *El comparsa* la música té un innegable interès. Hom ha compost una partitura humorista que contribueix no poc a la gràcia de la cinta. Música burlesca, per les sonoritats tan risibles dels moderns instruments de jazz, la vàlua dels quals és de mal jutjar, amb una sola audició, però que és sempre agradable i espiritual. Creiem àdhuc, almenys és l'efecte que ens ha fet, que alguns episodis de la cinta han estat tractats atenent ja un acompanyament sonor, com per exemple les rialles del públic en el teatre on Buster Keaton actua de comparsa, i aleshores ja veiem com el so s'introdueix no ja com a servent, sinó com a factor positiu, modificant valors fins ara estrictament cinemàtics.

Aneu a veure *El comparsa*. Esperem que tot seguit es projectarà represa en els locals sense aparell sonor. Aneu-lo a veure. Engrescats per la novetat, potser hem ponderat massa la importància sonora del film. Silent el film, es preveu encara una magnífica cinta on creiem que no s'ha de notar cap deficiència. Veureu la història emocionant d'un home que, desheretat per la natura, triomfa per la sola força d'unes circumstàncies que semblen providencials. Buster Keaton no sembla pas un lector massa convençut dels llibres de formació moral dits estimulants. És un home convençut de la ineficàcia del propi esforç, i per això veiem en el seu darrer film, per rependre un títol d'En Soldevila, que *Déu hi fa més que nosaltres*.

J. PALAU

PANORAMA

La conferència de Cavalcanti

A l'hora d'entrar en màquina el present número, no podem fixar encara amb exactitud la data de la conferència que el *metteur-en-scène* A. Cavalcanti ha de donar coincidint amb la pròxima sessió MIRADOR.

Podem avançar, però, que amb tota probabilitat, la setmana vinent tindrà lloc la Sessió MIRADOR corresponent al mes de gener, en la qual, a més a més a l'esmentada conferència d'A. Cavalcanti es projectarà de nou el seu ben acollit film *La petita Lill*.

Per tal que els nostres lectors coneixin amb temps la data d'aquest esdeveniment, no sols serà anunciat en el número de MIRADOR de la setmana vinent, sinó també en *La Publicitat* de diumenge dia 5.

"Melodia del món"

A propòsit d'aquest film de Walter Ruttmann, amb música de Wolfgang Zeller, ha escrit Paul Morand:

Les nacions obeeixen a dos ritmes, l'un que els és propi i l'altre que és mundial; les unes veuen la llum i les altres són submergides en l'obscuritat, per bé que el planeta les dugui igualment totes sobre la seva esquena rodona. L'oposició de les tintes, la diferència dels costums, el desplaçament en el temps que és un viatge modern, orquestra, sincopa la nostra vida de la manera més inesperada. El filòsof es desespera, però l'artista es refocilla.

Ningú no ho ha comprès millor que Ruttmann en *Melodia del món*. El primer que ha tingut la idea de classificar els motius geogràfics no pas per països, per colors, sinó per grans temes humans és un artista de geni... Ruttmann no ha volgut desvetllar la sentimentalitat del públic oferint-li un clar de lluna a Venècia, una aurora a les Marqueses, ni desvetllar baixament la seva curiositat, la seva ingenuïtat, la seva desesperació. S'ha esforçat a provocar-li una excitació més sobtada, a prujia de mobilitat, una veritable vocació de deslliurament. Ha juxtaposat les escenes d'intimitat, trencat el marc rígids dels costums, acollit els incommensurables, establert relacions purament poètiques, fictícies en aparença, entre els temes més allunyants, provocat aproximacions meliodeses o còmiques, i això seccionant alguns centenars d'espectacles de diversos països i presentant-nos-els uns a seguit dels altres. Tria excel·lent dels "découpages". Però primer que tot, i sobretot, ritme genial, adés alentit, adés frenètic, sostingut per uns sorolls tan fèl·lics reeixits com cap altre film sonor no ens en havia donat d'iguals.

Una raça ben dotada

Dita Parlo, a fi de rodar alguns exteriors de *La melodia del cor*, film sonor de la Ufa estrenat a poc a Berlín, hagué d'anar a Budapest.

Extraïem de les seves impressions d'aquest viatge:

Des del primer dia de la presa de vistes, em vaig adonar fins a quin punt la població hongaresa és d'esperit flexible. No és típic que el moviment del carrer hagi pogut transformar-se ben senzillament en espectacle? Tot veritable hongarès, tant si és agent de policia com primer violinista d'una orquestra tzigana, m'ha semblat que posseïa poc o molt un talent d'actor. El vell guàrdia a cavall, que em donà uns informes que em calien, no era prou encarnat com a policia per no ésser, per escriure, un actor. No oblidaré mai la seva naturalitat i el seu realisme que em foren una gran sorpresa.

Ratxa d'estrenes

Es absolutament impossible veure i païr totes les estrenes que tenen lloc a Barcelona. Per altra part, no hem volgut mai convertir aquesta pàgina en un reportatge complet de totes les novetats cinematogràfiques que s'exhibeixen. Volem parlar del cinema del dia, i en fer-ho és molt natural que utilitzem com a pretext els films estrenats de poc a Barcelona. Amb tot, aquests dies no sols hi ha hagut una ratxa d'estrenes, cosa habitual, sinó que aquesta ratxa és de pel·lícules d'una certa qualitat, per exemple, *Trafalgar*, *El Diner*, *Càstig*, etc. Prometem dir-ne, encara que breument, alguna cosa en el pròxim número.

"EL DESERT DE LA SET"

Les coses meravelloses ja ho poden ésser de meravelloses; en esdevenir-nos habituals perdem la consciència de llur meravella. I és un mal, aquest empobriment de la nostra vida espiritual per l'habitud. Quantes coses admirables que no admirem; com renovar, doncs, llur novetat per tor-

Mary Nolan en el «Desert de la set»

punts obscurs d'una immensitat lluminosa.

Per agafar el gust genuí de totes les belles qualitats del film americà, no hi ha com comparar. Mai no el retrobeu tan intens aquest gust com quan sortiu de la projecció d'un film mediocre. L'èxit de les dones belles, és indiscutiblement perquè no totes les dones ho són de belles. Les pel·lícules americanes, cinemàticament parlant, acostumen a estar-ho tant de bé, que ja no ens en adonem. Però que tingueu la dissort de veure abans d'un film americà com *El desert de la set*, una lluna com *Maison Crevette*, que és el que a nosaltres ens succeï la passada setmana, i aleshores experimenteu la rara satisfacció de trobar-vos davant d'un producte ben elaborat.

El desert de la set, film de W. Nighy, amb John Gilbert, E. Torrence i Mary Nolan, és un film corrent. Precisament perquè és corrent, doncs, fóra indicat parlar ací d'allò que és corrent en el film americà, però això és justament tan important que per avui no podem sinó prometre un article que ho tracti amb més extensió.

John Gilbert i E. Torrence constitueixen ja tota una parella, els hem vist junts i el públic quan els veu plegats de bell nou, deixa escapar un somriure de satisfacció. Rivals en el negoci, rivals en qüestió de dones, Ara que en aquest darrer punt la lluita és massa desigual. Quan veieu una dona, sobretot si és bonica i rossa com Mary Nolan, ja sabeu per endavant que se l'endurà Gilbert. La lluita no és patètica. Mary Nolan s'ha fet una especialitat de passar-la negra i d'embutrar-se la cara. E. Torrence és el traïdor per excel·lència, per això tots som satisfets de la seva derrota final. Els dolents són llestos i babaus; els bons, en canvi, són bells i astuts. Voleu una manera més perfecta d'ajustar-se a la definició de l'art que donava Oscar Wilde: "L'art és la nostra protesta contra la Natura"?

M. MARIBEL

Ja ho sabeu...

— que *El cas del sergent Grischa*, d'Arnold Zweig, és adaptat al cinema per H. Brenon?

— que en *Hollywood Review* veurem tota la magnífica constel·lació d'estrelles de la M. G. M.?

— que aquests estels, qui més qui menys, tots faran el ximple? John Gilbert, per exemple, hi fa de Romeo, segons Shakespeare.

— que A. Cavalcanti, l'il·lustre director francès, donarà aquest mes una conferència a Barcelona?

— que aquest any encara tornarem a veure Buster Keaton? *El cameraman* és el seu segon film per a la present temporada.

— que el darrer film de Dupont és, al dir dels que l'han vist, una obra magistral? El seu nom *Atlàntic*. Inspirat en la catàstrofe del *Titanic*. Existeixen dues versions d'aquest film, una anglesa, l'altra alemanya.

FÉMINA

PASSEIG DE GRÀCIA, 23

TELÈFON 13352

La nota sensacional de les festes de Nadal la dona

BUSTER KEATON en

El Comparsa

Metro-Goldwyn-Mayer

La pel·lícula que bat tots els rècords de la comicitat rialles, riallades, hilaritat!

La pròxima pel·lícula que s'admirarà al Fémina és:

Adoración

Film sincronitzat de les Seleccions Gran Luxor Verdaguer

(fora de programa) per

BILLIE DOVE

ANTONIO MORENO

COLISEUM

Segueix projectant-se la superproducció PARAMOUNT

El Angel Pecador

Modernitat, alegria, música d'actualitat, cançons bullicioses: heus aquí la part exterior i espectacular d'aquest grandios film a la qual s'enllaça una trama sentimental i romàntica.

ÉS UN FILM SONOR PARAMOUNT

Per

Nancy Carroll
i Gary Cooper

PULLOVERS

I SUETERS

Jaume I, 11

Telèf. 11655

Grafonoles VIVA TONAL

No compri cap fonògraf sense haver oït el nou

Grafonola VIVA TONAL

Grafonoles «VIVATONAL», portàtils, de 225 a 550 ptes.

Grafonoles «VIVATONAL», forma mòble, de 450 a 3000 »

Grafonoles «VIVATONAL» KOLSTER, de 3000 a 20000 »

amb amplificació ràdioelèctrica.

No confonguin el «GRAFONOLA» amb altres fonògrafs de noms semblants

NOU MODEL
KOLSTER

Ràdioelèctric
Únic que reproduïx fidelment als artistes sense distorsions.

Discos REGAL

Única marca en Discos sense sorolls desagradables

Nou catàleg d'impressions elèctriques

Exclusiva de Barrientos, Bonissegna, Capsir, Galeffi, Gentile, Gugliemetti, Hidalgo (Elvira), Ponselle (Rosa), Cassadó, Costa, D'Alessio, De Muro, Formichi, Kipnis, Lázaro (Hipòlit), Lindi, Mardones, Merli, Piquer (Conxita), Redondo (Marcos), Sala (Antoni), Sullivan, Stracciari, Vendrell (Emili), Weingartner, Zaporojetz, Sinfònica del mestre Arbós, Chors Russos, Cosacs del Don. Teatres: Wagner, de Bayreuth; Coven Garden, de Londres; Gran Opera, de París; Scala, de Milà; Metropolitan, de Nova York, etc. Orquestres de Jazz: Paul Whiteman, Ted Lewis, Wiener y Doucet Layton Johnstone, Jazz vocal Sophomores, Orquestres Argentines: Bachicha, Canaro, Tano Genaro, Pizarro i molts altres artistes cèlebres. Grans Orquestres i Chors de tots els països del món.

Aida, Traviata, Tristan i Isolda, completes

Novetat: MARINA, per Capsir, Lázaro, Mardones i Redondo

Agustí Guarro: Angelus-Hall

7, Rambla de Catalunya, 7

LES ARTS

DISCOS

LES EXPOSICIONS

Rafael Llimona
(La Pinacoteca)

L'activitat pictòrica d'aquest dilecte artista és veritablement notable. En el passat mes d'abril exposava, amb èxit sorprenent, i abans d'acabar l'any torna a exhibir noves teles i — el que és més important — amb una evident superació a l'obra de fa vuit mesos. Aleshores vam dir que Llimona era «un pintor fins al moll dels ossos»; i avui, davant de les seves pintures, ho ratifiquem de bon grat.

del món exterior com la de l'interior; cal, «només», tenir el do de copsar-la. I Llimona, dintre la tradicional escola representativa, el té, i per això és personal. Si en alguns moments s'acosta al *fauvisme*, no és pas per adoptar una manera, sinó que, més aviat, és la modalitat post-cezanniana que s'infiltra, inconscientment.

El més impressionant d'aquest pintor és la seva sensibilitat. Condició sense la qual prou sabem que la pintura objectiva esdevé acadèmica i la pintura abstracta resulta ce-

RAFAEL LLIMONA. — La carretera. Hivern.

En el clos de les joves promocions la figura de Rafael Llimona es destaca d'una manera vigorosa i com que, per a nosaltres, aquestes promocions tenen tanta importància com la dels «consagrats», situem el nostre pintor entre les valors clarament consistents de la nostra actual producció pictòrica.

En l'obra de Llimona hi ha, abans de tot i per sobre de tot, la substancialitat d'un veritable temperament, després podreu anotar certes influències esporàdiques del moment i fins alguns fragments de digitalització confusionària; però l'essencial no hi manca.

En aquests temps de tantes «originalitats» adonades, fa bo de trobar-se amb un artista jove que, sense despendre's de la gran tradició pictòrica, assolix una originalitat que moltes manipulacions extrapictòriques d'última hora no han pogut obtenir. Aquesta personalitat de Rafael Llimona presenta, per altra banda, el procés normal de sempre: encarar-se davant el món fenomenic i tenir prou afuada la sensibilitat perquè la seva plasmació ens commogui. En aquest cas tant ens interessa la visió

rebral. Però això que tots sabem continua acaparant les nostres sales d'exposicions, en les quals les bones sensibilitats són acorralades per les estultes «sensibilitats».

Hem dit que en l'actual exposició de Llimona hi ha una superació. En efecte. Les anteriors confusions en la construcció del model s'han esvair. Aquell cromatisme que, de vegades, era dissonant, ara s'ha fusionat en un acord harmònic. Amb tot i no subratllar els volums amb tons foscos, obté ara una fermesa més gràvida; prova evident del mestratge aconseguit.

El cel de la tela *El Camí* — una de les obres més reeixides — és d'una transparència sorprenent; és de les poques vegades que veiem plasmada la tercera dimensió de l'atmosfera. I altres pintures hi ha que no són pas inferiors a l'esmentada: anem Tramuntana - Llançà, La carretera - Hivern, Octubre, La masia - Tarda, i Neu a Muntanya. A més a més, remarquem Tarda - Rosa i Mont - olive com a mostres seguidores d'una sèrie interessant iniciada en la passada exposició amb la tela *Dia de pluja* - Tardor que tant ens agrada.

MARIUS GÍFREDA

El Palau Padellàs

En el carrer de Mercaders núm. 25 tenim una «autèntica» casa gòtica. En el número 7 de *Gaset de les Arts*, l'arquitecte Jeroni Martorell, parlant d'aquesta construcció, diu: «Constitueix aquesta casa un veritable tipus de palau senyorial. Tota la façana és de pedra picada».

En la història de l'arquitectura civil de Barcelona no trobem cap altra composició de conjunt definida amb tant rigor com aquests edificis d'acabals del segle XV i començaments del XVI, de qual tipus, la casa del carrer de Mercaders és l'exemplar més esplèndid i relativament en millor estat de conservació.

Dones bé, si passeu pel carrer Mercaders veureu aquesta joia arquitectònica en un estat deplorable: vidres trencats, obertures mal tancades, portalades atroïnades, etc. I pensar que si hagués nascut — posem per cas, encara que no es pugui donar el tal cas — en la quinta avinguda de Nova York, segurament estaria dintre una vitrina. I el pitjor és que sembla que la casa comença a demanar una necessària reconstrucció i si no ens apremem a concedir-li'hi poden venir fatals conseqüències. Ara per ara, sembla que la Comissió d'Urbanització i Reforma del nostre Ajuntament, ha desistit de la nova alineació del carrer Mercaders aprovada l'any 1925, per la qual havia de desaparèixer aquest palau dels Padellàs.

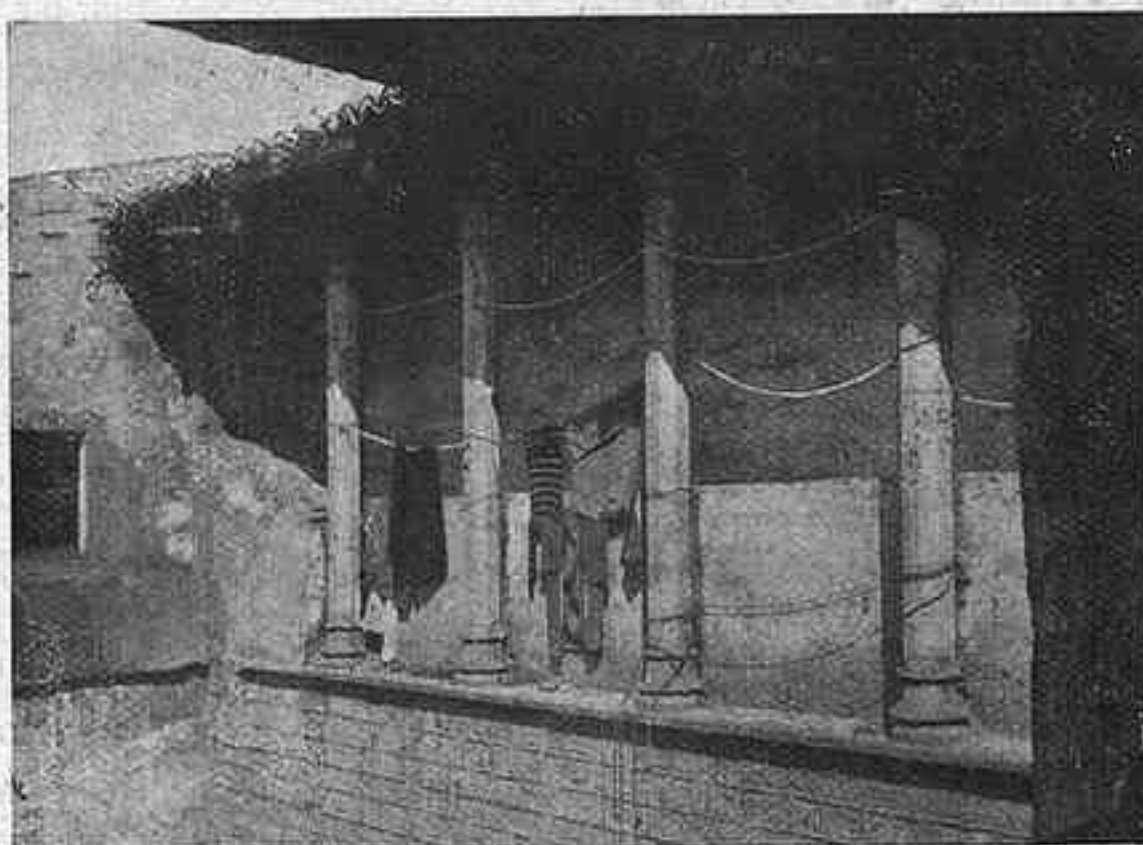
Amb tot, això no és prou. Amb aquest dictamen sols hem salvat la sentència de mort, però si la casa està greument malalta, també la podem perdre. I d'exemplars com aquest en tenim massa pocs per barrotar-los, tan inconscientment.

Tenim prou confiança en els tècnics del nostre Ajuntament per creure que això no passarà. Els qui han tingut cura de reconstruir, amb tant de seny i sensibilitat (arquitectes senyors Florència, Falguera i Vilaseca) la Casa de la Ciutat, podrien així mateix donar-nos una altra mostra de llur mestratge si hom els encarregués la inajornable consolidació i reconstrucció de la casa gòtica del carrer de Mercaders. També podria tenir-se en compte el projecte de reforma de l'arquitecte Jeroni Martorell elaborat en temps del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de la passada Mancomunitat. En tal cas convidaria analitzar-lo acuradament abans d'empendre les obres. Insieme aquesta reserva per l'ocorregut en la restauració de les cases dels Canonges, les quals, tot i el reconegut discerniment d'aquest arquitecte, han resultat excessivament gòtiques. El problema era di-

ficil i complicat, naturalment. Però, potser, les complicacions foren majors en l'adaptació d'una construcció gòtica a les necessitats d'habitar l'edifici per a unes escoles modernes.

Mentrestant, perquè el lector s'assabenti de les característiques d'aquest palau, copiem la descripció que Jeroni Martorell en fa en l'esmentada revista:

«Es desenrotlla l'edifici en tres plantes: semi-sòtans, pis baix o entresol i pis principal. Les dues primeres s'ajunten en una sola al fons del pati, resultant així lloc a propòsit per a quadra i guarda de carruatges. El pis baix o entresol té l'entrada al primer replà de l'escala; encara conservem a Barcelona algunes altres portes en aquesta disposició, ricament ornamentades. Allí

Galeria interior de l'edifici

l'amo de la casa tenia l'escriptori o estudi, on rebia les seves relacions, els amics o clients, comerciants o masovers. En lloc semblant del propi carrer de Mercaders, exercí la seva professió, En Pere Boet, juriscultor eminent, canceller del Rei Martí I, advocat del fisc i del batlle de la ciutat. El pis noble o principal conté gran nombre de cambres i recambres, per a la vida de família i sales de recepció d'amistats.

Un dels aspectes de major interès de la casa és la disposició de la coberta, que es reflecteix a la façana principal i al pati. La teulada va sostinguda per una sèrie de columnes de pedra picada formant galeria, de manera que la casa acaba en terrat obert. A un costat de la façana el mur puja amunt, constituint una torratxa, amb terrat sense teulada.

Diverses cases antigues de Barcelona presenten encara vestigis de columnetes a la part alta, aguantant la coberta, mes per excepció, en aquesta casa del carrer de Mercaders, la galeria és doble, o sigui, a la façana i al pati. El conjunt resulta així verament monumental.»

M. G.

DISCOS

L'obra més important de les que porta el catàleg del mes es el trio en si bemol de Beethoven, dedicat al seu benefactor l'arxiduc Rodolf.

De tota la música de cambra de Beethoven, és l'obra més coneguda i per la qual el seu autor semblava tenir una gran afeció, que es desprèn dels quaderns de conversació, puix fins als últims dies de la seva vida, en unes converses tingudes amb el seu amic Schindler vol fixar el sentit que per ell tenia l'obra.

No cal insistir en cada temps dels quatre de què és composta per a cercar un model d'inspiració. A tots s'hi troba prou eloqüent, desproveïda de retòrica, per a fer de l'allegro un seguit de temes, alhora expressius i tendres, del scherzo una delicada d'expressió, però sobretot l'andante, amb el ritme persistent del piano, produeix efectes d'expressió íntima i profunda, que es renova constantment sense defalliment.

Amb aquest trio, Beethoven sembla fixar un extrem de l'expressió musical emotiva, en forma que només l'assolirà en els darrers quartets i amb algun temps de la novena simfonia.

Té a més a més aquesta obra un cert interès històric, puix és la darrera que interpretà el seu autor en públic, en un concert benèfic dat l'abril de 1812.

Esdevé un plaer poder saludar aquestes obres cabdals del gramòfon per adonar-se que el disc és ja un valor per aquests models d'intel·ligència i sensibilitat. Cal només que al recollir-les es faci en forma que restin conservades aquestes qualitats, per això ningú com el meravellós conjunt que formen Cortot, Thibaud, Casals, que conserven llurs característiques individuals dintre del conjunt, donant als seus instruments una expressió poques vegades assolida.

Val a dir que en els cinc discos que comprenen aquest trio són prou perfectes per a traduir amb completa fidelitat i nitidesa totes les virtuts de l'obra i dels interprets.

Es precis tot l'art depurat de Kreisler per a treure'n l'essència, que sempre dona la molt divulgada *Meditació de Thaïs* del pròdig Massenet i hem de convenir que hi ha obres que no resisteixen els anys, i quan és així, és millor deixar que la pols s'hi posi. També aquesta obra serà de les que faran retret al cinema sonor, doncs fins ara constituïa l'esplai dels violinistes de cinema. Sortosament per ella encara hi ha els de càfè, *Tambourin chinois*, que dobla l'anterior, tot i éssent una obra de tècnica que no manca en els programes dels virtuoses, té, com moltes de les obres de Kreisler, un caire vienès que la fa agradable i elegant, i per la seva construcció s'ave molt amb les qualitats del disc. — J. G.

Trio núm. 7 en si bemol, op. 97, dit de l'Arxiduc. (Beethoven.) Cortot, Thibaud, Casals. Clà. del Gramòfon, DB 1223, 1224, 1225, 1226, 1227.

Thaïs. Meditació. Massenet. Tambourin chinois. Kreisler. Clà. del Gramòfon, DB 1207.

Un bon regal per Reis

EL DISC DE LA RAÇA

Aparell Breton
420 pessetes

La III Exposició
d'Art del Penedès a Vilanova

Una mica a tot arreu, a cada ciutat i a cada vila, hi ha uns nuclis d'homes laboriosos que exerceixen un apostolat cultural. Generalment, la majoria de les poblacions grans que no tenen Institut no compten amb cap més instrument de cultura que les escoles primàries. Això explica que el nivell de cultura sigui tan baix.

Imaginem Vilanova i Geltrú sense el seu Ateneu, organisme privat sostingut per nombrosos socis, tota la gent que compta a Vilanova. Evidentment, no hi hauria a Vilanova cap col·lectivitat que es preocupés de donar fesomia a les coses de l'esperit. Però, si teniu en compte que hi ha a Vilanova una colla d'homes que pel seu nombre i qualitat li fan tant d'honor, ja podeu suposar que és impossible imaginar Vilanova sense una institució com l'Ateneu. Manté l'Ateneu nombroses classes per a obrers, fa exposicions i dona concerts. Homes com els pintors Mir i Ricard freqüenten l'Ateneu.

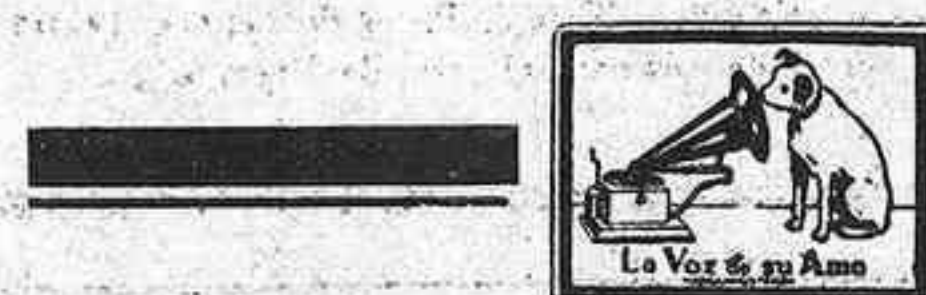
La III Exposició d'Art del Penedès — les altres dues havien tingut lloc a Vilafranca i Vendrell — s'ha fet aquest any a Vilanova i, com és natural, se n'ha encarregat l'Ateneu. Amb aquesta Exposició estrena el local nou instal·lat en una casa vella magnífica situada a la Rambla Principal. Bona estrena!

La secció de pintura moderna és molt interessant. Només els cinc quadros d'En Mir, col·locats a la presidència, ja valen el viatge a Vilanova. Hi ha també pintures de Sunyer, Siquella, Ricard, Artur Carbonell i Domingo i una escultura deliciosa de Jou. En una saleta especial hi ha una sèrie d'obres del pintor vilanoví Joaquim de Cabanyes, germà del poeta Manuel de Cabanyes. Aquest artista, gairebé desconegut perquè no havia pintat mai pel públic, és un dels bons pintors de l'època romàntica. Ha estat un encert fer conèixer aquesta obra.

La secció d'art antic està instal·lada al primer pis. Aquesta secció demostra que Vilanova és un país ric que cap a finals del segle XVIII tenia ja una gran importància. El Museu Santacana de Martorell ha aportat a l'Exposició una excel·lent col·lecció de ceràmica.

En altres sales poden veure's exposicions monogràfiques dedicades a bibliografia vilanovina, a la música i a la premsa local, secció molt impressionant. Molt notable la secció de fotografies.

Cal remarcar que quasi tots els objectes exposats han sortit de Vilanova. Això fa pensar que serà difícil que la pròxima Exposició d'Art del Penedès pugui eclipsar la que amb tant d'èxit ha organitzat l'Ateneu de Vilanova.

El millor regal
per al dia de Reis!

OFEREIXI als seus petits un regal útil i entretingut: un portàtil "LA VOZ DE SU AMO". Amb ell podran escoltar cançons i villancicos o caminar marcialment als alegres sons d'una banda militar.

També li servirà per a educar els seus fills, des de petits, el gust musical. El repertori de discos "LA VOZ DE SU AMO", ofereix sempre el millor en música clàssica i moderna.

En una agència de "LA VOZ DE SU AMO" pot escollir un portàtil; la sonoritat i claredat reproductora és, en aquest model, tan perfecta com en els aparells grans. Companyia del Gramòfon, S. A. E., Urgell, 234, Barcelona. A Madrid, Pi y Margall, 1.

Tres preciosos discos del suplement de desembre

JACK HILTON (ORQUESTRA)

A E-2829. «The wedding of the painted doll», Fox-trot.

REGINALD KING (ORQUESTRA)

«Love boat» (De la pel·lícula «The Broadway Melody»).

WARING'S PENNSYLVANIANS

A E-2805. «My mother's eyes», fox-trot de la pel·lícula «Lucky Boy». «Won't you tell me, Hom», fox-trot.

TINO FOLGAR

A A-161. «La Barca», cançó catalana. «Voreta la mar», cançó catalana.

"La Voz de Su Amo"

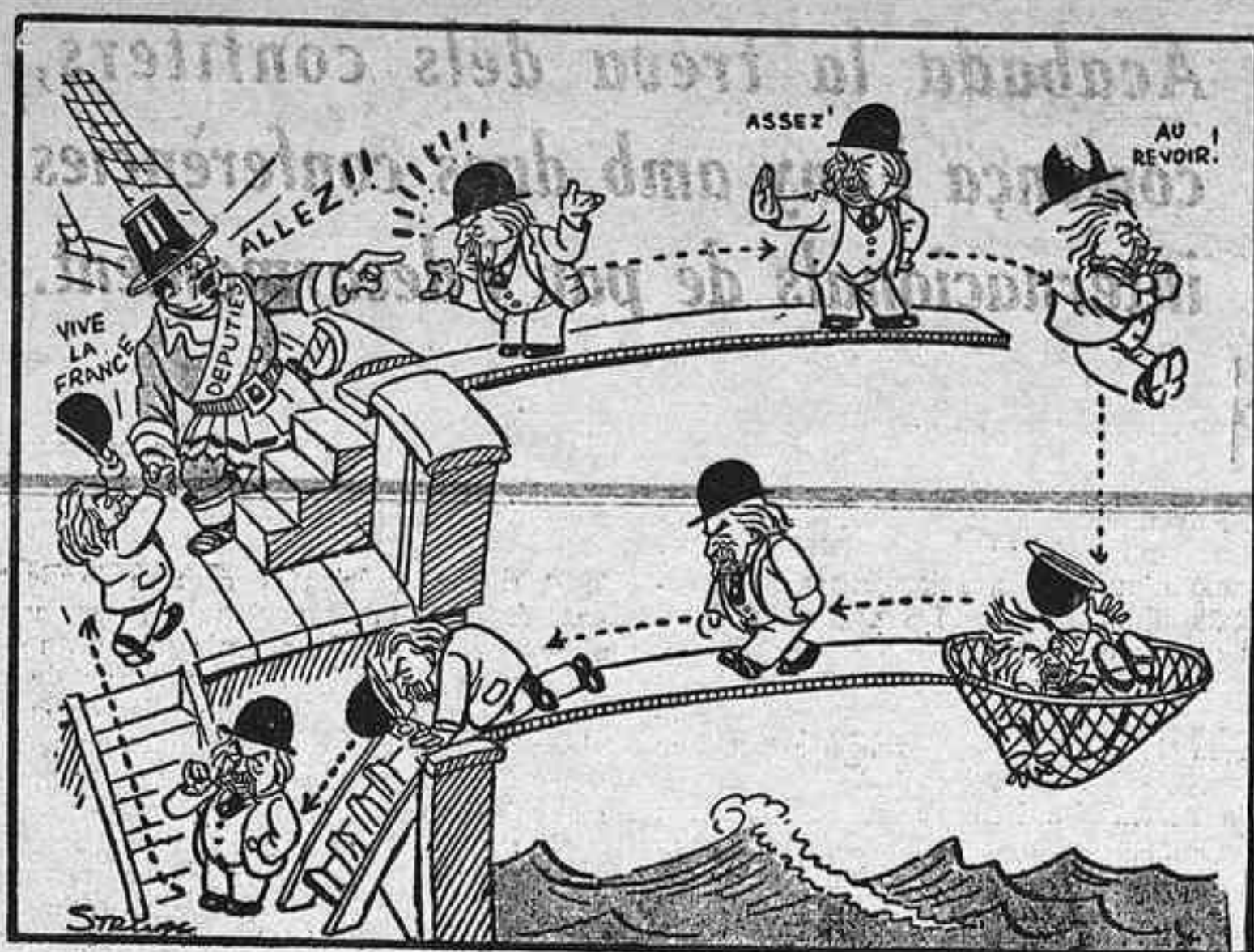

Diagrama demostratiu del mètode de M. Briand d'anar a l'aigua

(Daily Express.)

Feu fer els vostres gravats en la UNIO DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Teléfon 33421

L'amo. — Joan, què farieu si vós i jo ens canviéssim els oficis?
El criat. — Jo? Engegaria el criat de seguida.

(Passing Show.)

— Un rellotge de pulsera per vostè mateix? No, senyor; aquí només venem objectes per regalar.

(Life.)

El domador. — Què va passar, que aquest vagi embenat?
El pallasso. — La seva dona es va adonar pel mirall dels seus primers cabells grisos just al moment de tirar.

(Passing Show.)

LA FORÇA DEL COSTUM

L'àrbitre de boxa, sorprenent la seva filla i el seu futur gendre. — Break! Break!

(The Humorist.)

Exposició Internacional de Barcelona

OBERTA DES DE LES NOU DEL MATÍ
FINS A LES DEU DE LA NIT

Els Palaus i Pavellons estaran oberts al públic des de les deu del matí fins a les vuit del vespre.

Palau Nacional

Obert cada dia, des de les deu del matí a les quatre de la tarda.

Entrada al Palau Nacional 1 pesseta

Palau Alfons XIII

SECCIO JAPONESA

Descompte especial del 10 per 100 sobre els preus marcats

Poble Espanyol

Obert cada dia des de les nou del matí fins a les deu de la nit.

Entrada ordinària: 1 pesseta

El públic podrà visitar els diorames i «Quijote» conjuntament per una pesseta.
Els impostos a càrrec del públic.

En tots els espectacles que se celebrin a l'Estadi, Pistes de Tennis, Teatre Grec i Piscina, hi haurà un servei de coixinets al preu de Ptes. 0'50.

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 199
Telèg.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 72013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

FORTUNY, S. A.

EPICERIE FRANCAISE

HOSPITAL, 32 - Sucursal: SALMERON, 133

Beurre surfin, 10 pessetes kilo. Camembert, Chester acabat d'arribar, 8 pessetes kilo. Llonganissa de la nostra fàbrica de Vich, carn escollida sense nervis. Paté de Foie-gras truffé Marie i terrines Fischer d'Estrasburg. Marrons Glacés, Brand's Sauce A-1 Digestive, Essence of Chicken (pollastre), Orange Marmalade, 3 pessetes vas cartó, Cristallized Ginger, Shredded Wheat, 1'50 pessetes paquet. Plum Pudding. Salmó fumat del Rin, Keppers, Haddocks, Bouffis, Filets d'Harengs saurs. Champany Ruinart, marques exclusives: Sillery, La Maréchale, Vin Brut i altres marques estrangeres acreditades. Caves Mont-Ferrant (methode champenoise). Creaming Wine, 8 pessetes. Extra Dry, demi-sec, doux 6'50 pessetes, Carte bleue, 5'50 pessetes, Caixa 60 pessetes. Licors de la Grande Chartreuse, jaune et verte. Cognac Napoleon, vuitanta anys, Whisky Blac & White, Old Tom Gin, Dry Gin, Cocktail, Marsala Florio, Chianti Rhin. Bordeaux: Chateau Hautbiron, 8'50 pessetes. Bourgogne, Málaga Pedro Ximen Pajarete Scholtz, 8'50 pessetes, collita 1885. Torrons especials. Confecció de cistelles per a presents. Expedició de paquets postals per a províncies i estranger. Volaille de Toulouse, Faisans de Fontainebleau.

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS
perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquitis, i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptes dels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides dels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la caixa en les principals farmàcies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica del Laboratori SOKATARG
Carrer del Ter, 10 • Telèfon 50791 • BARCELONA

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis renal (mal de pedra), Bronquitis paroxismals, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERON, 133

DELICIOSO PURGANTE ACEITE RICINO

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DE BARCELONA

AVIS

Es posa en coneixement dels senyors posseïdors de Carnets d'entrada al recinte de l'Exposició, que aquests són vàlids fins al dia 15 de gener corrent.

